

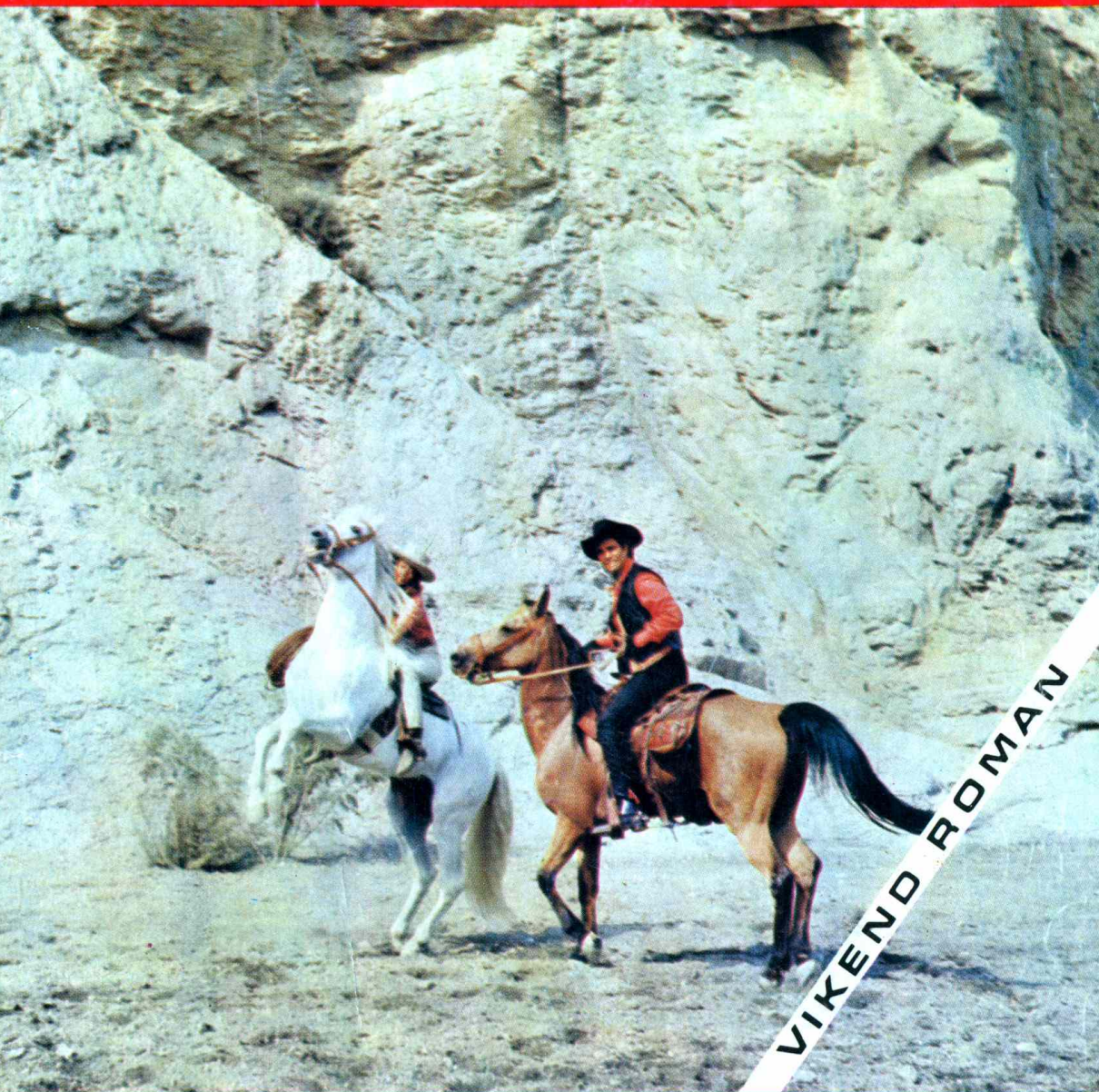

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ:46

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

NA POGREŠNOM PUTU

**ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU
CRTANIH ROMANA**

CRTANI ROMANI

CENA 1 D

178

**ČOVEK
BEZ IMENA**

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

**NA POGREŠNOM
PUTU**

Naslov originala:

William Mark

DER GRAUE TRAIL

Copyright 1969 by Martin Kelter
Verlag

Bilo je to vratolomno bekstvo. Sada je čučao kraj jedne velike kamene gromade, teško dišući. Ruke su mu bile izgrebane i izranjavljene, lice izmazano krvlju. Pantalone su mu bile pocepane, rukav na kaputu oparan, a čizme isečene od oštrog stenja.

Pobegao je neprimećen u toku noći i sada se već nalazio prilično daleko od užasnog logora. Njegovo odsustvo moći će da primete u četiri sata ujutru, kada je buđenje. Imao je više od pet sati prednosti.

Stigao je dalje nego što je očekivao. Strah i očajanje su ga gonili napred i davali mu dvostruku snagu. Zvao se Rik Skinner i bio iz Teksasa. Lice mu je bilo tvrdo, uzano i oštro. Dugogodišnji prinudni rad u kamenolomima dao je njegovom licu neku čudnu, neodređenu, sivu boju. Potpuno iscrpljen naslonio se na kamen i osluškivao. Međutim, nije mogao ništa da čuje izuzev svog sopstvenog disanja. Uspeo je da se dokopa obronaka Ajron Planina. Kad bi sada naišli i stigli ga ovde kod ovih oštih planinskih masiva, koji su dosežali do pod samo nebo, odustao bi jer je

bio potpuno iscrpljen. Jednostavno više nije mogao ni koraka dalje. Svakako, ne bi dobrovoljno pristao da ga uhvate. Smogao bi toliko snage da okrene leđa njihovim mecima. Natrag ni u kom slučaju. Nikada više nije hteo da vidi kažnjenički logor Seskatevu, na to se zakleo. Logor je bio gori od same smrti. Prvu godinu robije proveo je čak gore u paklu glavnog logora iz koga je bekstvo bilo nemoguće. Onda je premešten u pomoćni logor, jer je glavni bio prepunjen. Tamo je od prvog časa mislio na bekstvo. Od tada su protekle godine. Sa neizmernim strpljenjem, gvozdenom upornošću, krajnje brižljivo sve je pripremao godinama. Onda je taj trenutak došao sasvim iznenada. Dogodilo se ono što je zatvorenik broj petstotine sedam dugo očekivao, čemu se nadao: Sam Diler je određen na stražu u dolini. Dežmekasti Diler bio je pijanica, čovek koga je neko vešt mogao prevariti. Nažalost, dugi niz godina bio je stražar na drugom mestu, na ulazu u klanac. To je trajalo godinama, sve do dana uoči Skinnerovog bekstva, kada je sa svojim ljudima

premešten u dolinu. Dilerovi ljudi bili su isti kao i sam Diler: pijanice, kockari i razmetljivci, pohlepni i podmukli. Pucali su na sve što se kretalo i bili najžasniji što se moglo zamisliti. Samo nisu bili i dobri čuvari. Upravo na tome je Rik Skinner gradio svoj plan bekstva, koji je konačno i ostvario.

Najgore sam prebrodio, mislio je tog trenutka teško dišući, naslonjen na kamen. No, varao se, najgore je još bilo pred njim. Tačnije rečeno, vrebalo ga je na pola milje dalje, na padini obrasloj žbunjem. Odavno je bio primećen. Bila su to devetorica ljudi, bronzanih lica, crnih očiju i crne kose. Nosili su košulje i pantalone od meke jelenske kože i kitnjaste mokasine. Bili su to Indijanci iz plemena čije i samo ime je već decenijama saterivalo belcima strah u kosti: Pineridž.

Pineridži su zbog svoje na daleko poznate surovosti bili najozloglašeni crvenokošci Zapada. Ubrajali su se u najopasnije i najnočitije Indijance Amerike. Retko koje indijansko pleme je imalo tako izuzetne lovce kao što su bili Pineridži. S lukom i strelom teško da su ikad promašili cilj. Kada su pedesetih godina neka indijanska plemena uspela da se dokopaju vatrenog oružja, uskoro se u Sjedinjenim državama pročulo da su baš Pineridži ti, nepogrešivi strelci. Njihov čuveni poglavica, As-Ko-Lah rekao je generalu Hanteru, koji mu je preneo poruku da ga američki predsednik poziva, kratko i jasno: nemam vremena.

Posle krvavog sukoba sa belcima na Blu Vateru u kome je i crveni poglavica As-Ko-Lah učestvo-

vao, sukobila se grupa Indijanaca sa višestruko nadmoćnijim neprijateljem. Sedamnaest Indijanaca borilo se tako žilavo i tako divlje, da ih nisu mogli savladati. Bostonski novinar Džefri Gordon, koji je i sam učestvovao u tom sukobu, pisao je ... Tih sedamnaest tamnoputih ljudi bili su najhrabriji i najbolji ratnici koje sam ikad video. Svi su bili Pineridži, a vodio ih je As-Ko-Lah ...

U ono vreme nije bio tako poznat. No, taj samovoljni, veoma mudri Indijanac uspeo je u nekoliko narednih godina da se uvrsti među najveće indijanske poglavice, kao što su bili kod Apača Kočiz, Sijuksa Crveni Oblak, ili pak divlji Džeronimo, kao i poglavica Komanča Crni Konj.

Devet takvih Pineridža, vrebalo je sada „belu divljač“. A Rik Skinner nije imao pojma. Ako je i pomišljao na opasnost, mislio bi na bele ljude, na one koje je upravnik logora, čim je primetio njegovo bekstvo alarmirao. Rik Skinner nije verovao da će upravnik logora svoje pse, kako su zatvorenici nazivali čuware, poslati tako daleko. Zato su konačno, postojali drugi ljudi, maršali i šerifi. A dok ti ljudi budu saznali za njegovo bekstvo, proteći će još dosta vremena. Uprkos tome, morao je dalje, što dalje iz ovog kraja. Indijanci su ga čekali strpljivo što je konačno bilo svojstveno njihovoj rasi, a pogotovo ovom plemenu. Skinner je sedeo teško dišući, još uvek naslonjen na hladni kamen. Tek posle dužeg vremena se uspravio i krenuo napred, posrćući. Trčao je dalje kao pijan, saplitaao se, padao i ponovo ustajao. Rastoja-

nje između njega i pritajenih Indijanaca iznosilo je tri stotine jardi. Rastojanje do koga ni strela ni metak nisu mogli da dosegnu. Pao je na kolena. Dalje ne ide, govorio je hrapavo dišući, tako neću moći ni milju da prevalim. Ipak, uspravio se i prišao velikom kamenu koji se verovatno davno nekada odronio i pao. Ovakvo skretanje s puta izazvalo je kod Indijanaca posebnu reakciju. Da je belac na neki način sprečen, u nemogućnosti da ide dalje, to im je odmah bilo jasno. Ali, činjenica da je sada tako iznenada skrenuo s pravca kretanja i kako im se učinilo, zaklonio se iza kamena, dovelo ih je do pogrešnog zaključka. Poverovali su da ih je primetio, inače zašto bi se zaklanjao za kamen. Pineridži su pogledali svog vođu, koščatog čoveka tridesetih godina. Ovaj dade znak za akciju. Ko je pomislio da će se sada Pineridži ustremiti napred, na belca na koga su vrebali, u velikoj je zabludi. Crvenokošci su se povukli prema svojim konjima. Nekoliko minuta kasnije grabili su na svojim izdržljivim i brzim poni-konjima. Skinner ih je čuo tek kad je prvi ratnik bio na dve stotine jardi ispred njega.

— Indijanac! A on bez oružja.

Ova opasna situacija je Teksašanina do te mere paralizovala da nije uspeo da učini ono što je nametavao, da se baci iza kamena. Indijanac je podigao pušku, a Rik Skinner ga je gledao ukočeno. I upravo u tom trenutku veliki Manitu je učinio čudo u koje na smrt preplašeni Rik Skinner nije više verovao. Sa severozapada, dakle levo od Skinnera zagrne vinčesterka. Metak je proleteo tako blizu Teksašanina da

je osetio pritisak vazduha. Pineridž koji je podigao svoju sačmaricu zanesse se na konju i ispusti oružje. Odbegli robijaš je smogao toliko snage da se okrene i vidi kako još dva Indijanca jure na njega. Obojici su puške bile izbijene iz ruku. Nevidljivi strelac je svojom vinčesterkom uspeo da ih izbaci iz stroja. Poglavica je podigao levu ruku i crvenokošci su okrenuli konje. Tek tada je Skinner pogledao u pravcu severozapada. Levo, gore, na jednom terasastom platou bio je jačač, koji je sada u oštrom galopu jurio prema njemu.

Belac!

oOo

Možda jedan od čuvara iz logora? Ne, nije ga poznavao. Bio je to izrazito visok čovek, preplanula lica, crne kose i širokih ramena. Nosio je crni šešir i crno odelo od kože. Pod levom mišicom držao je vinčesterku. Izgledalo je da jačač uopšte ne obraća pažnju na Skinnera. Pogled mu je sve vreme bio prikovan za Indijance. A oni, kao da su u deliću sekunde nestali. Izgledalo je kao da su se konji sami okrenuli i jure prema njemu. Iskusni ratnici izveli su jedan od svojih poznatih manevara: za trenutak su se povukli, da bi opet nasrnuli na protivnika, ovog puta jašući priljubljeni uz bokove konja. U to je i belac stigao. Kliznuo je iz sedla, izvukao iz desne futrole revolver i dobacio ga Skinneru. Teksašanin prihvati oružje, i upita:

— Gde su momci?

— Evo ih dolaze. Vise uz konjska tela. Brže u zaklon!

Obojica su se priljubila iza kamena.

— Pucajte kad budu dovoljno blizu i to samo na konje.

Rik Skinner nije uopšte pucao. Gledao je zadivljeno u stranca koji se uspravio, podigao vinčesterku i pucao. Nikad do tada nije video čoveka da tako brzo barata puškom. Nezadrživi stranac je uspeo da odbije nekoliko naleta ratobornih Pineridža. Posle neuspelog pokušaja opkoljavanja, Indijanci su se konačno povukli. Odbegli robijaš još nije mogao da se pribere. Vilica mu je podrhtavala.

— Grom i pakao, to je bio užas!

Mirnim, mehaničkim, ali vrlo brzim i spretnim pokretima, stranac je napunio revolver, a onda i magacin vinčesterke.

— Oružje koje sam vam dao ne mora da se kuni? — upitao je.

Skinner proguta pljuvačku i pogleda revolver koji mu je stranac dao. Lagano je okrenuo doboš: ni jedno zrno nije nedostajalo. Ni jednom nije povukao obarač.

— Niste mi ni jednom pružili priliku, zapravo vremena. Ko tako brzo puca kao vi, njemu ne treba pomoć.

Stranac se uputi prema svom konju i odloži pušku u futrolu. Onda je pogledao u pravcu u kome su odjahali Indijanci. Međutim, od njih nije bilo ni traga ni glasa.

Odbegli robijaš je iskreno zadivljen posmatrao strančevog konja. Bio je to divan riđan, bujne crne grive, crnog repa i crnih nogu. Paklena misao sinula mu je kroz glavu. Kada bi imao tog konja, mogao bi

vrlo brzo da izmakne iz tog kraja. Primetio je da ga stranac posmatra.

— Da, mister, došli ste u pravom trenutku.

— Izgleda.

Skinner obrisa oznojeni potiljak.

— Sada bih ležao ovde mrtav i verovatno skalpiran.

— Mrtvi, verovatno, ali ne i skalpirani. Pineridži ne skalpiraju.

— Bogami, izgledaju prokleta opasni.

— Opasni jesu. To su najopasniji Indijanci koje poznajem.

Skinner pogleda revolver koji je još uvek držao u ruci.

Lepo oružje. Veliki, dobro čuvani revolver kalibra četrdeset pet. Stranac je stajao naslonjen na konja. Nije imao oružje u ruci. Robijašu prolete kroz glavu: kada bi sada podigao kolt, istovremeno ga otkočio i povukao obarač, dokopao bi se konja.

— ... Ili rupe u stomaku — čuo je na svoje užasavanje stranca.

Pakao, zar ovaj čovek zna da čita misli? Ko je on uopšte? Robijašu je bilo hladno oko srca. To, da su mu se misli jasno ogledale na licu, Skinner nije mogao da zna, kao ni to da je čovek koji je stajao pred njim i spasao mu život, niko drugi do čuveni maršal Vajat Erp, koga su još zvali čovek iz Misurija.

Kako bi tek bilo odbeglom robijašu kada bi znao s kim ima posla. Sigurno bi mu se san o slobodi činio nedostižnim. U svakom slučaju, Rik Skinner je počeo da podozreva ko bi mogao biti ovaj stranac. Vajat Erp je upravo izvukao iz džepa dve duge crne cigare i pružio jednu Skinneru.

— Jesmo li ih se oslobodili? — upitao je stranca, paleći cigaru.

Čovek iz Misurija odmahnu glavom.

— Ne. Pineridži nikad ne odustaju.

Teksašanina ponovo uhvati strah.

— Vi dakle, mislite da će se oni vratiti?

— Uveren sam.

— To su divni izgledi za dva čoveka s jednim konjem.

Vajat ga odmeri ispitivački.

— Kako se uzme. Do sada su imali posla samo sa jednim čovekom. Možda će baš zbog toga pokušati još jednom.

Skinner razvuče lice.

— Vi, mister, imate doista neobičan način razgovora.

— Može biti.

— Ah, da, hteo sam da vas pitam kako to da ste samo jednog Indijanca pogodili?

— Zato što nisam hteo drugačije. I onog jednog sam samo ranio, samo toliko da ne može da uperi pušku u nas ili odapne strelu.

— A zbog čega to? Zašto ste pucali samo u konje? A znali ste da će se vratiti.

— Zbog toga što su bez konja manje pokretni, a time i manje opasni.

— Niste me baš ubedili. Da ste ustrelili sve te crvene lupeže, onda...

— ... onda bi smo najkasnije sutra u podne imali za petama najmanje dva puta toliko Indijanaca. Osim toga, jasno je da je ova mala grupa samo deo veće, koja nije daleko. Sigurno bi potražili svoje ljude, pa kada bi ih našli mrtve, gonili bi nas do u sam pakao. Osim

toga, mister, nikada ne pucam na čoveka, izuzev ako je to neophodno i ako je to jedini način da se spasem. Mi smo sada, istini za volju, veoma razgnevili Pineridže, ali nismo izazvali krvnu osvetu.

— A kako ćemo izbeći njihove dalje napade?

Čovek iz Misurija se resko nasmeja.

— Vi ste čudan tip, mister...

— Zovem se Rik — ote se Skinneru. Odmah je zažalio. Uprkos svemu, odlučio je da stranca učutka i uzme mu konja. — Zovem se Rik Braun, a vi mister?

— Ja se zovem Adam Paradiz — uzvрати Erp smejući se. — Vi dolazite iz Seskateve?

Teksašanin planu.

— Kako ste došli na to?

— Pa taj vaš sivi frak se ne nosi ni u Sent Luisu, ni u Denveru.

Skinner pogleda svoje odelo. Tačno, imao je na sebi robijaško odelo, na to nije pomislio. Brzo će ga promeniti. Nosiće sivu košulju, crno odelo od kože i teksaške čizme, a na bedrima će mu visiti široki opasač sa dva revol... Tngao se i oborio glavu. Nebesa! Možda stranac ponovo čita njegove misli. Naravno, on se ne zove Adam Paradiz. Prozreo ga je i zna da Braun predstavlja izmišljeno ime, pa mu je vratio milo za drago.

— Da — rekao je grubo. — Dolazim iz Seskateve, mister Paradiz.

Čovek iz Misurija se nasmejao. Držeći pogled prikovan za žbunje, koje se nalazilo na pedeset jardi od njih, reče:

— Bilo bi bolje kada bismo se što je moguće brže izgubili odavde.

— A kuda?

— Gore u planine.

Robijaš se trže. U planine? Tamo odakle je došao? Ponovo je počeo da podozreva.

— Zašto baš u planine?

Stranac povede svog riđana za uzde.

— Što se mene tiče, možete i dalje trčati kroz ravnicu, ali bih vas u tom slučaju molio da mi vratite mroj kolt.

Govoreći, stranac mu je stajao poluokrenut leđima. Nebesa, na šta je još čekao? Taj čovek mu stoji na putu. Potrebni su mu njegov konj i njegov revolver. Jašući zajedno konja, sigurno ne bi daleko dospeli. Mora odmah da dejstvuje. Lagano je podigao kolt. Stranac mu je okrenuo desnu stranu i iznenada se munjevito okrenuo licem prema robijašu, držeći u levoj ruci veliki revolver, koji je već bio otkočen.

— Dajte mi kolt! — rekao je oštrim glasom.

Skiner je bio toliko zbunjen, da je odmah dobacio maršalu oružje. Čovek iz Misurija vratio je revolvere u opasač i poveo riđana uz brdo.

Teksašanin ga je posmatrao ukočeno. Zaključio je da je srećan što nije pokušao da puca. Bilo mu je jasno da protiv ovog čoveka ne bi imao nikakvih šansi. Pošao je hitrim koracima za strancem uz brdo, dovikujući:

— Čujte, ja... ja... ovaj, nisam imao nameru da pucam na vas.

— Može biti — uzvрати Erp hladno.

— Čujte, ja sam potpuno iscrpljen bekstvom. Indijanci su me do-
tukli.

Vajat je ćutao i išao dalje. Skinner za njim, pokušavajući da ga stigne.

— Povedite me sobom, mister. Ovakko sam, izgubljen sam.

Vajat ga za trenutak pogleda. Da, odbegli robijaš je bio na ivici svojih duševnih i telesnih snaga.

oOo

Kada su došli do kamenog platoa na kome je Skinner prvi put ugledao stranca, Vajat se vinu u sedlo i naloži Teksašaninu da se popne iza njega. Kada je Skinner posle izvesnog vremena slučajno bacio pogled na strančev opasač, primetio je na svoje iznenađenje da su futrole prazne. Znači, čovek je nešto sumnjao? Put je bivao sve kamenitiji i miljama vodio uz brdo. Posle toga su prolazili kroz dug, uzan tesnac, koji je vodio na zaravan. Tek pošto je podne prevalilo, Vajat je zaustavio konja da se malo odmori. Onda su nastavili put. Uskoro su morali da sjašu s konja, jer je put postao tako strm, da životinja ne bi mogla da izdrži dvostruki teret. Išli su tako pešice gotovo dva puna sata. Skinner, koji je u rano jutro bio potpuno iscrpljen, sada se ponovo povratio. Dva velika komada suvog mesa i lonče jake kafe digli su ga na noge. Uveče su bili već visoko u planinama, ali dosta milja severozapadno od Ajron planina. Kada je noć osvojila, ponovo su zastali. Maršal je zapalio vatru i pripremao tetreba, koga je u toku dana ustrelilo. Skinner iznenada promrsi:

— Nameravao sam da odem preko.

— Kuda to?

— U Vajoming.

Pošto maršal ništa na to nije odgovorio, Teksašanin dodade posle nekog vremena:

— Tamo treba nešto da uredim.

Pošto su večerali, čovek iz Misurija je zatrpao vatru zemljom, a onda su nastavili put uz planinske obronke. Tek oko deset sati je maršal zastao i uvukao konja u jednu malu pećinu.

— Zar ćemo ovde prenoćiti?

— Da — odgovori Vajat i spusti se na zemlju.

— Vi još uvek računate na to da nas Pineridži slede?

Pošto nije dobio odgovor, Skinner se uzdišući sruči na zemlju. Iako smrtno uplašen, ubrzo je zaspao.

oOo

Iznenada, nije bio svestan koliko je vremena proteklo, trgao se. Neki šum ga je probudio. Sedeo je, osluškivao, dok mu je srce divlje tuklo. Da li je sanjao? Šum, koji je sada postao jači, uverio ga je brzo da je to stvarnost.

— Hej, mister! — uzviknuo je prigušeno.

Ništa. Tišina.

Uzbuđeno je pružio ruku i pokušavao da dodirne svog saputnika. Međutim, mesto je bilo prazno.

— Hej, mister, gde ste? — Teksašanin je bio očajan. U tom trenutku do ušiju mu dopre zaglušujuća buka. Revolver se oglasi. Skinner je odmah znao iz kog oružja je ispaljen hitac. Bio je to kolt, koji je

stranac nosio na levoj strani. Istog trenutka zaglušujuća buka je prestala. Nekoliko trenutaka vladala je tišina, a onda odjeknu strančev glas.

— Pineridži moraju da se vrate. Svako ko bude prošao kroz usek, biće ustreljen!

Ponovo tajac. A onda divlji poklič Indijanaca. Maršalov revolver bljuvao je vatru. Skinner je posmatrao siluetu svog saputnika koja se s časa na čas videla pri avetinjskoj svetlosti vatre iz oružja. Nalet Pineridža je zaustavljena. Njihovi ratnički poklici su umukli. Onda se sa druge strane useka začu grleni glas jednog Indijanca.

— Mi ćemo uhvatiti dvojicu belih ljudi!

— Polkušajte! — odvrati čovek iz Misurija.

Rik Skinner se došunjao do Vajata Erpa.

— Nebesa, to ste veličanstveno izveli, mister Paradiz, ili kako se već zovete. Crveni se povlače.

— Treba biti oprezan. Možda je to samo manevar. Najverovatnije se samo nekolicina njih povlači, dok se ostali šunjaju da nas neočekivano napadnu s leđa.

Proteklo je petnaest minuta. Kada je Skinner ponovo hteo da kaže, Vajat ga uhvati za mišicu i došapnu:

— Tiho.

Obojica su napregnuto osluškivali. Ništa se nije čulo. Iznenada maršal poteže revolver i odjuri napred. Ispalio je metak. Pucanj je višestruko odjeknuo. Kada se odjek stišao, Teksašanin je čuo neki čudan šum. Kao da neko vuče preko kamenja težak predmet. Vajat se po-

javio na otvoru pećine, vukući nešto.

— Šta vam je to? — pitao je Skinner.

— Pineridž — uzvratí Erp.

— Nebesa, mrtav!?

— Ne, onesvestio sam ga drškom revolvera.

Vajat se odmah dao na posao da Indijanca veže.

— Sad' će ti lupeži valjda konačno odustati.

— Naprotiv, Pineridži su najtvrdokorniji crvenokošci koje ja znam. U stanju su da nas danima, pa i nedeljama čekaju da izađemo iz pećine.

— Dakle, mi smo u klopci?

— Po mišljenju Indijanaca — jesmo.

— I znate li možda neki drugi put odavde? Da neće možda uz ovaj okomiti, glatki, kameni zid?

Čovek iz Misurija se tiho nasmeja.

— Kakav bih ja čovek morao biti kada bih pri zdravom razumu dozvolio da budem uhvaćen ovde, ovako sateran u klopku. Nego, da ne gubimo vreme, hajde da vežemo ovog momka na konja.

Iznenaden, Skinner je posmatrao svog saputnika kako iz bisaga izvlači nešto i stavlja konju na kopita, govoreći:

— Idite sasvim blizu iza konja. Krećemo.

oOo

Maršal je išao napred i vodio konja, čija su kopita sada izazivala samo prigušen šum, koji se sigurno

nije mogao čuti daleko. Rik Skinner je na svoje veliko iznenađenje ustanovio da put vodi kroz klanac širok samo pola jarde. Iznenada konj je stao. Čovek iz Misurija se provukao do odbeglog robijaša.

— Evo, Rik, uzmite ovaj revolver, za slučaj da nas naši prijatelji ipak slede. Nisam baš siguran da oni tako dobro poznaju sve ove staze, no ništa nije isključeno.

— Oni su nas otkrili i ranije, i ako smo bili sakriveni u pećini.

— Ja lično sumnjam da su poslali urodu za nama, pa su tako znali da smo se izgubili u pravcu stenovitih padina. Ovaj klanac ovde teško da mogu odozdo videti, osim toga, potpuno je zaklonjen žbunjem.

— A kako ste ga vi našli?

— Ovde sam bio pre tri godine. Gonio sam divljač koja je iznenada ovde iščezla. Pretražio sam ovaj deo i otkrio klanac.

Nastavili su ćutke put. Postepeno je bivalo svetlije, jer se uzani tesnac sada lagano širio. Skinner je mogao da korača uz maršala.

— Zna li možda kuda vodi ovaj klanac?

— Da. U svakom slučaju znam bar pravac. Put je polukružan i izaći ćemo nedaleko od mesta gde tesnac izlazi u kotlinu.

— Znači tamo gde nas Pineridži čekaju! — uzviknu Teksašanin.

— Da. Na žalost, postoji mogućnost da nas Indijanci ipak čuju.

Skinner se ukočio od straha.

— To nikad neću razumeti.

— Niko od vas to i ne očekuje. Nego, skinite Indijanca s konja, Rik.

oOo

Daleko na istoku, dan se poma-ljao, osvetljavajući zaravan ružičas-tom svetlošću. Teksašanin se tr-gao, jer je video kako je čovek iz Misurija skočio i potrčao nekoliko koraka napred. Skinner je odmah po-šao za njim, ali je zastao kao uko-pan kada je primetio na pet jardi ispred sebe dve tamne prilike kako se ustremljuju na njegovog saputni-ka.

Pineridži. Dakle, već su bili tu. Da li je to bila slučajnost, ili su svo-je neprijatelje ranije primetili. Kao oduzet, gledao je odbegli robijaš nemu borbu trojice ljudi. Prvi Indi-janac je naleteo na pesnicu čoveka iz Misurija, a drugi na ispruženu cev vinčesterke. Vajat Erp dogradi dvojicu onesvešćenih Indijanaca i dovuče ih do ulaza u klanac.

— U bisagama su konopci — re-kao je maršal. — Vežite ove mom-ke i zapušite im usta i što je naj-važnije, ne ispuštajte ih iz vida.

Glave uvučene u ramena, maršal je izašao iz tesnaca, a onda legao na zemlju i počeo da puzi prema obližnjem šipragu. Nekih pedeset jardi ispred čoveka iz Misurija le-žala su dva crvenokošca, zaklonje-na žbunjem. Gledali su u pravcu istoka i tiho razgovarali. Vajat je i dalje puzio napred. Konačno je žbunje ostalo iza njega. Našao se na otvorenom prostoru. Crvenokošci su bili na svega dvanaest jardi od nje-ga.

Vajat se šunja napređujući san-timetar po santimetar. Sada je već mogao da razabere njihovo šaputa-nje. Da je slučajno neko od njih dvojice došao na pomisao da okrene glavu, Erp bi se našao u paklenom položaju. Bez sumnje se druga stra-

ža nalazi u blizini. Erpu je trebalo više od četvrt sata da pređe ovaj kratak put.

Pošto je Rik Skinner vezao dvoji-cu Indijanaca i strpao im krpe u usta, izašao je iz ulaza u tesnac i uputio se desetak koraka napred. Zastao je kao okamenjen. Grom i pakao! Iza šipraga sedela su dva crvenokošca, a samo pet jardi iza njih, ležao je njegov pratilac. Tek-sašanin je bio uveren da su ga In-dijanci ubili, da je mrtav. Zaškrgu-tao je zubima od gneva, čvršće ste-gao dršku revolvera i krenuo nap-red. Ali, samo jedan korak. Onda je opet zastao. Stranac, koga je smat-rao mrtvim, kretao se napred, san-timetar po santimetar. Skinner se ugrizao za usnu od uzbuđenja. Si-gurno će ga čuti, jer ga sada de-le samo tri jarde do Pineridža. Jed-va primetno kretao se i dalje neus-trašivi belac napred. Jedan crveno-kožac se okrete. Skinner instinktivno podiže revolver. No u tom trenutku se belac uspravi i ustremi na In-dijance. Uspeo je da iskoristi tre-nutak iznenađenja. Borba je bila kratka i bezglasna. Skinnerov prati-lac je čučao na zemlji, a dva crve-nokošca ležala ispred njega. Vajat Erp se okrenu i rukom dade znak. Teksašanin mu priđe, glave uvučene u ramena.

— Odvucite i spakujte ih.

— Hej! Uskoro ćemo imati celu bandu na skladištu.

— Nemojte se prerano radovati. Ko nam kaže da ih nema trideset, pa i četrdeset.

Teksašanin procedi psovku kroz zube.

— Kad ovu dvojicu budem spetljao, nećemo više imati ni kono-paca, ni remenja.

— Dodajte mi molim vas, vinčesterku.

Skiner ga poslušao i odvuče dvojicu onesveštenih crvenokožaca.

Vajat je razmišljao: Na ovaj način, naravno, neće moći dalje. Čak i da je do ovog trenutka zarobio petnaest, pa i dvadeset Indijanaca, to nije bilo rešenje. Nije znao koliko ima Indijanaca i gde se sve nalaze. Petorica Pineridža se sada nalazilo u njegovoj vlasti. Zar ne bi mogao da pokuša da pregovara sa Indijancima? Sa svakim drugim plemenom bi to bez dvoumljenja pokušao. Ali što se tiče Pineridža ne bi se usudio. Oni su bili neuračunljivi i potpuno u stanju da žrtvuju svoju sabraću, samo da bi ubili dvojicu belaca. U to mu do ušiju dopre tiho rzanje. Dolazilo je iz podnožja. Dakle, tamo su Indijanci sakrili svoje konje. Kako bi bilo da pokuša da rastera konje? Bilo je to veoma opasno, pa ipak, odlučio se da pokuša. Prolazeći kraj ulaza u klanac, obavestio je Skinera o svojoj nameri i naložio mu još jednom da dobro čuva zarobljenike.

oOo

Tamo gde je prošireni deo klanca izlazio na širinu, put je srećom, skretao na severozapad i tako omogućio Erpu da neprimećen siđe u podnožje. Tamo, na kritičnim mestima gde je pretpostavljao da bi ga skriveni Pineridž mogao da primećti, priljubio bi se uz zemlju i puzao.

Deo puta koji je prevađao, bio je prilično ogoljen. Međutim, što je dalje odmicao prema istoku, šipražje je bilo sve gušće. Konji nisu mogli biti daleko. Žbunje je sada bilo tako gusto, da je jedva video deset koraka ispred sebe.

Sada je morao da bude posebno oprezan, jer se možda iza žbuna krio čuvar. Priljubio je levo uvo na zemlju i osluškivao. Ništa. Rastojanje između njega i konja sada nije moglo biti veće od sedamdeset jardi. Šunja se dalje od žbuna do žbuna. Iznenada se trgao. Nedaleko ispred njega stajala su tri mlada Indijanca sa puškama u rukama. Stajali su ćutke jedan uz drugog i posmatrali u pravcu kamenog platoa. Između Vajata i trojice indijanskih čuvara nalazio se samo jedan redak žbun. Napasti ih kao onu prethodnu dvojicu Indijanaca bilo je nemoguće. Nije smeo više da se pomakne ni za pedalj, jer su trojica Pineridža ćutala, pa su mogla da čuju i najslabiji šum. Grozničavo je razmišljao šta da čini. Činjenica da je poglavica ostavio trojicu čuvara kod konja, pobudila je u Vajatu sumnju da se nipošto ne radi o grupi od deset, petnaest Indijanaca, nego o mnogo većem broju. Tada mu je slučaj pomogao. Neka zver je protrčala kroz žbunje iza koga je Vajat pretpostavljao da su skriveni konji. Jasno se čulo krokanje grančica. Trojica Indijanaca su odmah pojurila u tom pravcu. U njima su se probudili rođeni lovci. Osim toga, sigurno su bili uvereni da im ne prećti nikakva opasnost. Maršal je u istom času stupio u akciju. Uspravio se, potrčao, koristeći buku koju su izazvali Indijanci kre-

čući se za divljači i tako neopaženo uspeo da obiđe veliki žbun. Iznemada se sve utišalo. Najverovatnije je divljač uspela da umakne lovcima. Sada su se tri indijanska čuvara nalazila samo na nekoliko koraka od Vajata. Bili su mu okrenuti leđima, a jedan od njih je rukom pokazivao u pravcu u kom je odbegla divljač verovatno nestala. Desno do Indijanaca, u maloj udoljici, bili su konji. Stajali su tu kao od kamena isklesani, nepomični i tihi, kako to samo indijanski konji mogu da budu. Neko je mogao da prođe pored žbuna, nemajući pojma da se iza njega nalaze životinje. Bila je to čista slučajnost da je nešto ranije, dok se Vajat nalazio gore na platou, jedan od konja zarzao. Slučajnost koju je Vajat Erp odlično iskoristio. Maršal koji je do tog trenutka ležao čvrsto priljubljen uz tle, lagano se uspravi. Njegov pogled je ispitivački klizio preko životinjskih tela. Nekadašnji kauboj zaključio je odmah da ima preko dvadeset pet konja. Znači, preko dvadeset Pineridža protiv sebe. Pakao, to bi moglo još da bude veoma opasno! Morao je da dejstvuje, jer je svakog trenutka odbegli robijaš mogao biti otkriven gore, a isto to se moglo i njemu ovde dogoditi. Najverovatnije mu nikad ne bi uspelo da se tako neprimеćen došunja do Indijanaca, da oni sami nisu digli toliku buku goneći divljač. Tada je nedostižni Vajat Erp učinio nešto čemu se kasnije i sam čudio. Potpuno se uspravio i otkrio veliki revolver. Na dobro poznati, reski metalni zvuk, tri Pineridža se ukočiše. Onda se kao po komandi sva trojica okrenuše. Raz-

rogačenih očiju gledali su belog čoveka ispred njih. Stajao je tako čutke neko vreme, a onda promrsio:

— Ne mrdajte! Ko se pokrene, umreće odmah!

Vajat je znao da ne sme dugo da čeka, da treba da iskoristi zbunjenost crvenokožaca. Prišao im je, oduzeo puške i bacio daleko od sebe.

— Te vam stvarčice neće više biti potrebne, momci. — A kada im je povadio noževe iz pojasa i njih bacio daleko, dodao je: — Ni ovo vam nije neophodno!

Iznemadna pojava belca koji je tako samouvereno dejstvovao, revolver u njegovoj ruci, a pre svega, njegove ledene plave oči, prikovale su Indijance u mestu. Jedan od crvenokožaca je posle nekoliko minuta pokušao da iskoristi priliku kada se belac malo okrenuo i zamahnuo snažno pesnicom u nameri da ga udari po glavi. Maršal je međutim, munjevito reagovao i revolverom tresnuo crvenokošca u bradu. Ovaj se samo sruči na kolena. Ostaloj dvojici je naredio da se okrenu i poterao ih prema konjima.

— Napred, povedite konja predvodnika.

Obadvojica odmah poslušашe, jer je belac govorio na način koji nije trpeo pogovora.

— Idite ispred mene. Ovuda, duž podnožja platoa. I ne zaboravite, ko od vas samo pusti glas od sebe, ili se okrene, biće mrtav.

Maršalu baš nije bilo prijatno oko srca. Svakog trenutka mogao je da bude napadnut. No, izgleda, niko nije bio u blizini da čuje topot kopita. Čoveka, koga je onesvestio revolverom, vezao je za jednog od

konja i stavio mu krpu u usta. Već su bili prevalili čitavu milju. Prijetio je da već neko vreme jedan od dvojice Pineridža, jedan vrlo mlad čovek, stalno smanjuje rastojanje između sebe i svog belog pratioca. Konačno je hodao na samo pola jarde odstojanja, a onda se naglo okrenuo. Podigao je desnu pesnicu i zamahnuo prema maršalu, kada ga ovaj levicom pogodi munjevito u rebra. Indijanac pade na njega, a drugi, koji je išao nekih pet jardi ispred, vodeći prvog konja, okrete se. Maršal je već držao uperen kolt. U očima Indijanaca ogledala se neograničena mržnja.

— Ti si ga ubio — rekao je gleno na engleskom.

— Ne, i ako je to zaslužio. Nikada ne ubijam čoveka ako nisam na to prinuđen. Tvoj prijatelj me je iznenada napao.

— To je bila njegova dužnost.

Vajat ga prostreli pogledom.

— Prema tome, i ti smatraš svojom dužnošću da me napadneš.

— Ja sam Pineridž — uzvрати crvenokožac — a naš poglavica se zove As-Ko-Lah.

— As-ko-Lah? — ponovi Vajat iznenađeno. — Slušao sam o njemu. Da nije on možda gore sa ostalim ratnicima?

— Ne — crvenokožac odmahnu glavom.

— Napred, idemo dalje. Nemoj zaboraviti da sa mnom nema šale.

Indijanac je i dalje stajao, gledajući ga pravo u oči.

— Ko si ti?

— Moje ime je Erp. Vajat Erp.

— Vajat Erp? Mi smo o jednom čoveku čuli koji takvo ime nosi, ali on treba da nosi zvezdu.

Erp se maši desnom rukom za džep i izvadi maršalsku zvezdu.

Pineridž je užarena pogleda posmatrao metalnu značku, a onda je ponovo podigao pogled.

— Dakle, ti si veliki Vajat Erp.

Maršal samo podiže levu obrvu.

— Skini svom prijatelju pojas, onda ga veži za jednog od konja i stavi mu krpu u usta.

Pošto je to učinio, crvenokožac se okrete prema maršalu.

— Zašto se boriš protiv nas?

Erp se osmehnu.

— Ja se ne borim protiv vas, nego vi protiv mene!

— Zar ti nisi beli čovek koji se juče ujutro borio protiv devetorice moje braće?

— Da. Devet hrabrih ratnika Pineridža se nije stidelo da kao krdo bivola napadne jednog jedinog belog čoveka, koje je uz to bio bez konja i na smrt iscrpljen. Baš bih voleo da znam šta bi veliki poglavica As-Ko-Lah na to rekao?

Indijanac obori pogled.

— Rekao bi upravo ono što si ti kazao.

— To sam i mislio — uzvрати čovek iz Misurija. — Kreni sada, moram dalje.

— Šta smerаш s konjima? — upita Indijanac tiho.

— To ti neću reći, brate.

— Veruješ li doista da ćeš moći da izađeš na kraj sa dva puta po dvadeset ratnika Pineridža, Vajat Erp?

— Sada ih je samo dva puta po osam. Petoricu tvoje braće sam već smirio kao i ovu dvojicu ovde.

— Govoriš li istinu?

— Nemam nikakvog razloga da lažem.

Indijanac se okrete i nastavi dalje, vodeći za sobom konja predvodnika.

Vajat je naterao Pineridža da dovede konje gore na plato. Tamo su vezali konja predvodnika, čime su se obezbedili da će ostali konji ostati uz njega.

— Ti si uvideo da tvoja braća nisu bila baš veoma mudra. Nadam se, u tvom interesu, da ćeš ti biti mudriji.

Indijanac mu uzvрати:

— Zar je uopšte važno da li sam mudar? Zar nije važnije da ispunim dužnost prema svom plemenu.

— To bi sam morao da znaš. Ako smatraš svojom dužnošću da upozoriš svoju braću i ovde zbog toga umreš, mogu jedino da te žalim.

Crvenokožac se obazre oko sebe, pa onda pogleda pravo u oči maršala, koji je bio gotovo za glavu viši od njega.

— Neću još da umrem, Vajat Erp. Ako sada viknem, to moju braću neće upozoriti. Znači, ništa ne bih postigao tim što bi pao ovde pogođen tvojim metkom.

Bio je zaista mudar ovaj mladi Indijanac. Napredovali su dalje neprimećeni i konačno stigli do ulaza u pećinu. Skinner, koji je sedeo na zemlji, podskoči kao oparen. Indijanac vide petoricu svoje braće vezane na podu, a onda okrete glavu prema maršalu.

— Ja ću govoriti sa vođom da te pusti da odeš. Ti si savladao osmoricu moje braće, a ni jednog od njih nisi ubio.

— Ja ću sam govoriti s tvojim vođom — reče čovek iz Misurija. — A, ti ćeš poći samnom i stajati ispred mene.

Vajat gurnu Pineridža ispred sebe. Ni on, ni Rik Skinner u ovom trenutku nisu slutiti kakav će neobičan rasplet imati cela ova paklena situacija.

Vajat pođe sa Indijancem još trideset jardi napred i zastade kraj same ivice stenovitog obronka.

— Zovi sada svog vođu — reče Indijancu. — Ali, govori engleski. Ako budeš izgovorio i jednu reč koju ja ne razumem, bićeš mrtav.

Pineridž viknu iz sveg glasa:

— Te-Ka-Se-Ta, beli čovek hoće da govori s tobom. On je uhvatio osmoricu naših ljudi.

Vođa uzvрати nešto na indijanskom narečju. Vajat gurnu Pineridža ispred sebe.

— Reci mu da govori engleski.

— Beli čovek želi da Te-Ka-Se-Ta govori jezikom bledolikih.

Na to vođa uzvрати podrugljivo:

— Samo si ti u njegovoj vlasti, S-Kuse. Bledoliki nas ne može obmanuti.

— Varaš se, ja sam video osmoricu naše braće.

— Šta hoće bledoliki? — pitao je vođa.

— Hteo bih da ti predložim pogodbu, Te-Ka-Se-Ta! — odjeknu prodoran glas čoveka iz Misurije.

— Govori! — odvrati kratko Indijanac.

— Predaću ti zarobljenike, a ti ćeš nas pustiti da prođemo.

— To nije nikakva pogodba — uzvрати vođa grlenim glasom. — Kada Pineridž padne u borbi sa neprijateljem, to je volja velikog Manitua. Isto je tako ako ga zarobe.

— Ti znači hoćeš da tvoja braća umru?

— Ne ja, nego veliki Manitua.

Sada je maršal mislio da pokuša pogodbu sa konjima. Upravo kada je hteo da progovori, ugledao je kako jedan Indijanac nailazi prema obronku jašući divnog ždrepcu. Bio je srednje visine, naočit, energična lica i oštih sjajnih očiju. Mogao je imati oko četrdeset godina. Nosio je široku traku na čelu, za koju su bila zadenuta dva bela pera. Jahač je bio tako blizu da je svakako mogao čuti razgovor između čoveka iz Misurija i Pineridža. Iako je znao da je beli čovek gore na ivici kamenitog obronka, bez straha je došao do sredine kamenog platoa. Maršal ga je posmatrao zadivljeno, iako ga do tada nikada nije video, odmah je znao da je to As-Ko-Lah, najviši poglavica Pineridža i istovremeno jedan od najčuvenijih Indijanaca Amerike uopšte.

— Te-Ka-Se-Ta! — uzviknuo je ostrim glasom.

Oklevajući, vođa je napustio svoje sklonište. Upozorio je poglavicu:

— Beli čovek nas može videti.

— Znam! — uzvрати poglavica hladno. — Hodi ovamo!

— Zašto si svoju braću doveo ovamo? — nastavio je da govori engleskim jezikom, kako bi belac mogao da razume.

Te-Ka-Se-Ta ga obavesti o svesmu što se od juče ujutro dogodilo. As-Ko-Lah zabaci glavu i reče glasom ostrim kao sečivo:

— I zbog dvojice bledolikih hoćeš da žrtvuješ osmoricu svoje braće?

— Sam si rekao da je naš život borba, poglavice.

As-Ko-Lah kliznu s konja.

— Borba da, ali ne besmislena i

po svaku cenu. Ako si već protiv dvojice belaca izgubio osmoricu svoje braće i mnogo konja, onda je tvoja dužnost da se potrudiš da svome plemenu ne nanosiš veće štete.

As-Ko-Lah okrete glavu prema mestu na kome je Vajat stajao.

— Dodi ovamo! — rekao je tonom čoveka koji je navikao da vlada.

Kada je Skinner video da njegov pratilac namerava da posluša poglavicu, doviknuo je:

— Nećete valjda nasesti na trikove tog crvenokošca?

Međutim, Vajat je neustrašivo pošao prema poglavici, koji ga je dočekao rečima:

— Dolaziš uprkos opomeni drugog bledolikog?

— Bila je nepotrebna. Ti si As-Ko-Lah, veliki, ponositi i čuveni Indijanac kome nije potrebno da obmanjuje jednog jedinog belca.

Oči Indijanca su za trenutak zasvetlucale. Onda je upitao:

— Ostaješ li još pri svojoj ponudi?

— Kao i malo pre — odvrati čovek iz Misurija.

— Dobro je, možeš da ideš odavde. Povedi S-Kuse sobom. Kada stigneš do mesta gde smatraš da si siguran, reci mu gde možemo da nađemo zarobljenike i pošalji ga natrag.

— Hvala ti — uzvрати čovek iz Misurija. — Zarobljenici su preko, na ulazu u tesnac. — Podigao je ruku u znak pozdrava i okrenuo se. Pošto je prešao nekoliko koraka, zastao je i ponovo pogledao poglavicu.

— Konje možete naći na jednu milju odavde, zapadno na obronku.

Ponovo su poglavičine oči zasvetlucale, ali ništa nije rekao. Na licu mu se ogledalo nemo divljenje.

oOo

Tri sata kasnije su Vajat Erp i Rik Skinner odmakli dosta milja od Pineridža. Skinner, koji se usput stalno osvrtao, upita:

— Verujete li doista da nas braća neće slediti?

— To pitanje ste mi već pet puta postavili! — preseče ga Vajat.

Odbegli robijaš se ipak s vremenom na vreme osvrtao da utvrdi da li ih Pineridži slede. Uveče su se odmorili na jednom obronku, a noć proveli u kotlini. Iako je bio premoren, Rik Skinner ni ove noći nije mnogo spavao. Pomisao na ratoborne Pineridže nije mu davala mira. Maršal se, međutim, dobro ispavao. Kada je jutro osvojilo, Erp je ustao, a Rik Skinner posle dugog bdenja utonuo u dubok san. Kada se Teksašanin probudio, video je maršala kako stoji pored svog osedlanog konja. U jednom skoku bio je na nogama.

— Hej, prijatelju, zar sami hoćete dalje?

— Zašto ne. Bili smo dosta dugo zajedno. Crvenokošci nas više ne prate, pa prema tome nemam više nikakvog razloga da sa vama jurim unaokolo.

Skinner oseti kao da ga neka nevidljiva ruka steže za grlo. Iako mu je bilo jasno da ne može večito ići sa ovim čovekom, pomisao

da sâm mora da nastavi put, činila ga je izbezumljenim. Nekada je on bio veoma tvrd, žilav momak, ali su te osobine iščezle nepovratno posle devet godina provedenih u kamenolomima robijašnice Seskateva. Osim toga, na neki način ga je mučila ponovo stečena, ukradena sloboda.

— Slušajte, prijatelju — rekao je oborene glave. — Ja sam hteo u Vajoming. Jednostavno, na sever. Ne znam ko ste, ni kako se doista zovete. Verovatno ste primetili da se nisam ni interesovao.

— To je samo zato što ne želite da se za vas neko interesuje.

Teksašanin ga odmeri ispitivački, pa prsnu u suv smeh.

— U međuvremenu sam došao do zaključka da se nalazimo na istom putu...

— Ako ste mi sada hteli reći, Rik, da ste pobjegli gore iz robijaškog logora Seskateve, onda je vama mogu reći da sam to znao.

— Naravno, to vam nije bilo teško da zaključite zahvaljujući mom robijaškom odelu. Evo, dodacu još i to: pobjegao sam iz logora dva. No, vi treba sve da znate. Ja potičem iz Teksasa, dole iz Kanadiana, na reci Kanadin. Moj otac je imao konjušnicu u glavnoj ulici. Posao mu nije išao bogznakako dobro, ali je stizalo da našu trinaestočlanu porodicu održi u životu. Moj brat Dejv, dve godine mlađi od mene bio je divlji momak i nikako nije mogao da podnosi da mu kolt čuti. Jednoga dana, tačnije rečeno, jedne noći, došlo je u glavnoj ulici do puškaranja i Džim Mek Kin je poginuo. On je bio pomoćnik šerifa u Kanadianu. Stari šerif Baster se više ni o če-

mu nije brinuo. Dakle, Mek Kin je bio mrtav. Metak ga je pogodio u levu stranu grudi. Kada je lekar stigao, već je bio mrtav. Edi Liget, kelner iz „Silver” saluna i trgovac Sem Hajer bili su svedoci. Oni su posmatrali borbu. Kasnije, u toku suđenja, ispostavilo se da više niko tačno ne zna kako je došlo do pucnjave. Ni ja to više nisam znao. Znao sam samo jedno da smo izašli iz krčme i da je Dejv ispalio metak na Mek Kina. Mislim, moj mlađi brat Dejv. Smatrao sam svojom dužnošću da sudiji Haveloku to kažem. Dejv je čitao za sve vreme suđenja. Onda su došli Hajer i Liget, očevidci i izjavili da sam ja ustrelilo čuvara zakona. Time je za sudiju Haveloka slučaj bio okončan. Osudio me je na smrt. Sedamnaest dana sam sedeo u zatvoru i čekao svakog dana da stari šerif dođe i odvuče me na vešala. Onda je došao moj otac. Nisam ga prepoznao. Za tih nekoliko dana potpuno je osedeo. Obavestio me je da je tražio od guvernera pomilovanje. Toga dana je dobio odgovor, da mi se zbog toga što sam tek navršio osamnaest godina, preinačuje smrtna kazna na kaznu prinudnog rada od deset godina. U početku je izgledalo kao da će me odvesti u Fort Vort, ali sam kasnije saznao da se sudija Havelok zauzeo da budem odveden u najgoru robijašnicu — Seskatevu. Rik Skinner načini pauzu, a onda reče žustro: Od tada je prošlo devet godina.

— Trebalo je sačekati samo još jednu godinu — reče maršal. — Umesto toga izložili ste se opasnosti da se prvobitna presuda osnaži.

Skinner se gorko nasmeja.

— Da, to se može dogoditi, ali me ne brine. Devet beskrajnih godina sam teško radio u kamenolomu. Ne bih više mogao da izdržim ni mesec, ni nedelju nada tamo. Ali, vi to ne možete razumeti. Vi ste u međuvremenu jahali svojim putem i niste imali nikakvih briga...

— Da li sam imao briga ili ne, to vi ne možete znati — prekide ga maršal.

Skinner odmahnu rukom.

— U redu, svako ima po nekad svoje male brige, pa i slobodan čovek. Ali, moje brige i moje nevolje ne bih pozeleo ni svom najgorem neprijatelju.

— Ko je vaš najgori neprijatelj, Rik?

Teksašanin naglo okrete glavu.

— Neprijatelj? — rekao je spremno. — Ja nemam neprijatelja. Bila je to samo uzrečica.

— Kuda ste se uputili?

— U Vajoming, rekao sam vam. Pokušaću tamo da radim kao kauboj.

Čovek iz Misurija ga pogleda pravo u oči.

— Vi ste mi ispričali svoju priču, Rik. Nećete imati ništa protiv da vam kažem svoje mišljenje. Idite natrag u logor i predajte se. Ostanite još godinu dana i bićete slobodan čovek koji neće morati vratolomno da beži kroz planine, nići da strepi od bilo koga. Na ovaj način nikada nećete naći mir u životu. Zakon će vas proganjati trideset godina. Svaki šerif ima pravo, čak mu je i dužnost da vas u slučaju potrebe i pod pretnjom oružjem, uhvati. Tako glasi zakon.

Na to Teksašanin steže svoje og-
rubele šake u pesnice i kriknu:

— Ali, ja sam nedužan!

oOo

Nastavili su put prema severu. Granica Vajominga je odavno ostala za njima, a sa njom i visoke Roki planine. Sada se ispred njih prostirala ravna kao tanjir Savari visoravan. Na jednom ranču je maršal za nekoliko dolara uspeo da kupi odelo i konja za Skinera.

— Dobićete natrag svoj novac — rekao mu je odbegli robijaš. — Ja sasvim dobro igram poker. U prvom gradu u kome ne bude šerifa, okušaću sreću.

Jedne večeri stigli su u Sulfur. Maršal je već bio sasvim blizu cilja. Jedva trideset milja odavde, u Rolinsu, trebalo je da se nađe sa Dokom Holidejem. Kockar je već dosta dugo boravio u Roki Springsu i jednim pismom obavestio Vajata da ne bi imao ništa protiv da zimske mesece provedu u Larami planinama. Čovek iz Misurija je hteo u jednom logoru drvoseča, zapadno od Čagvatera da zaradi, kao uostalom gotovo svake zime, nešto novaca. Kockar je međutim, nameravao, što se takođe često dešavalo, da okuša sreću za zelenim stolom.

oOo

Veče je već osvojilo, kad su dva čoveka ujahala u Sulfur. Skinner je pozvao jednog dečaka i raspitao se gde šerif stanuje.

— Mi imamo gradskog maršala, on stanuje preko, na susednom uglu, objasni deran.

Teksašanin steže zube.

— Nemam, sreće, od kocke neće ništa biti.

Jahali su dalje. Pošto je to bio prvi grad kroz koji su prolazili, odbegli robijaš se radoznalo osvrtao na sve strane, jer devet godina nije imao prilike da vidi ljudsko naselje. Nasmejao se gorko:

— U ovoj proklesoj zemlji se nije ništa promenilo. Gradovi izgledaju bedno kao i ranije.

— Devet godina nije ništa u ovoj zemlji — odvrati mu čovek iz Misurija. Državama treba vremena da krenu napred. Naravno, tu i tamo ima nekih promena.

— Da — prekide ga Teksašanin — oni u Vašingtonu treba da se brinu o drugim stvarima, umesto da nedužne ljude trpaju u zatvor.

Sa desne strane su ugledali krčmu. Veliki fenjeri na tremu osvetljavali su gotovo do sredine ulice. Unutra u salunu grmeo je stari muzički automat, čiji su se zvuci mešali sa ženskim smehom i muškim glasovima. Kroz poluotvoren prozor, oblepljen šarenim papirom, na ulicu je prodirao miris duvana i jeftinog pića.

Skinner je trljao bradu.

— Hej, prijatelju, šta mislite o jednom viskiju?

— Imate li novaca? — upitao ga je maršal hladno.

— Ne, ali pošto ste već potrošili na mene novac za konja i odelo, mogli bi ste baš i neki dolar za viski.

— Konj i odelo je nešto neophodno, a viski baš nije.

Teksašanin se nasmeja.

— Mogao bi da se kladim da ste trezvenjak, mister. Izgleda da se razumete samo u revolvere puške i crvenokošce.

Čovek iz Misurija je prečuo ove uvredljive reči, poterao rđana i rekao preko ramena.

— Ako vam budem bio potreban, Rik, biću preko u pansionu.

— Ol rajt, mister. Ja ću se unutra već snaći za nekoliko dolara.

Zaboravio je za svoj strah od šerifa kod koga se možda nalazi po-ternica za njim, kliznuo je iz sedla, bacio uzde preko prečke i pošao prema krčmi. Ispred samih vrata je zastao i doviknuo maršalu:

— Hej, mister, dajte mi vaš kolt!

— Zašto?

— Zato što se ovde bez njega osećam kao poluodeven.

Maršal je izvukao revolver iz desne futrole i da Skinner ne primeti nešto petljao oko njega. Onda je rekao:

— Trebalo bi da držite podalje ruke od revolvera, Rik. Ona priča sa Kanadinan rivera mogla je da vam posluži kao pouka. Teksašanin se nasmeja.

— Trebalo je da postanete sveštenik, mister. Možete mi mirno dati svoj kolt. Osim toga, budite sigurni da ga neću založiti kod keln-nera.

— Ol rajt, Rik — reče Erp i do-
baci mu revolver.

Skinner ga prihvati i zadenu za pojas od pantalona.

— Hvala, mister, videćemo se kasnije!

Otvorio je vrata i stupio u lokal. Morao je da se koristi laktovima da bi se probio do šanka. Iako u dže-

pu nije imao ni prebijenog centa, razmetljivo je poručio flašu viski-ja. Krčmar ga odmeri kratko pa pošto je izgleda bio navikao na tak-ve osobe, dodao mu je traženu fla-šu. Rik otpi gutljaj, pa se okrete prema lokalu. Naslonjen na šank, posmatrao je oko sebe. Tu, sasvim blizu, za zelenim stolom bilo je jed-
no mesto slobodno. Skinner dogra-
bi flašu i pođe prema stolu.

— Kako stoji s plaćanjem? —
doviknu za njim krčmar.

— Samo bez žurbe, brate — uz-
vratiti mu Teksašanin i sede za sto.

Igrači ga nisu ni pogledali. Samo su se pred njim stvorile dve karte. Skinner ih prihvati i zatraži treću. Čovek koji je držao banku imao je bujnu plavu kosu i rošavo lice. Ski-
ner primeti da mu nedostaje gornji
deo levog uva. I on je držao tri
karte pred sobom. U prvoj turi Ski-
ner je zaradio nekoliko dolara. Uze
nekoliko novčanica i dobaci krčma-
ru.

— Evo ti, hvataj stari!

Pola sata kasnije pred Rikom
Skinnerom se nalazila gomila od
četrdeset dolara. Ne bi se baš mog-
lo reći da ih je zaradio, jer se ni-
je koristio samo fer trikovima. On-
da je iznenada ustao u nameri da
ode, kada mu plavokosi prilično
grubo naredi da ostane za stolom.

— Ne, momče, malo bih se od-
morio — odgovori Teksašanin.

— Kada se ovde odmara, određu-
jemo mi. Moje ime je uostalom
Bred Gibon.

— Vaše me ime uopšte ne inte-
resuje — odbrusi Teksašanin idući
prema šanku. U levoj ruci je držao
flašu viskija.

— On je prokleti Teksašanin —
čuo je iza sebe. — Takvom goniču
krava bi trebalo potkratiti prste!

Rik se naglo okrete. Lice mu je
bilo pepeljasto a oči su mu sevale
od gneva. Gibon podskoči sa stoli-
ce.

— Izgleda da nešto hoće taj prok-
leti gonič krava iz Teksasa.

Skiner je levom nadlanicom tr-
ljao bradu.

— Ne drži govor, brate, priteži
kolt.

— Da! — uzvratil Gibon. No pre
nego što je uhvatio dršku revolve-
ra, Teksašanin je već u njega upe-
rio oružje.

Gibon proguta pljuvačku.

— Jeste li videli, momci, to je bi-
lo vraški vešto izvedeno. Tako neš-
to ovde retko vidamo. Izgleda da
momak baš nije običan gonič kra-
va.

U lokalu je vladala grobna tiši-
na. Skinner vrati kolt u pojas; otpi-
još jedan gutljaj i izađe na ulicu.
Iznad jedne otvorene kapije proči-
tao je pri oskudnoj svetlosti fenje-
ra „Konjušnica”. Uveo je konja u
dvorište. Svuda je bilo mračno, čak
i u kući vlasnika konjušnice.

— Hej! — doviknuo je. Pošto se
niko nije odazvao, poveo je konja
prema štali i uz škripu otvorio vra-
ta. Smestio je konja u prvi slobod-
an boks, osvetljavajući put šibi-
com. Kada je ponovo izašao u dvo-
rište, odmah je osetio da nije sam.
Ispod nastrešnice se zaori glas:

— Hej, Teksašanine! Poteži pu-
caljku!

Istog časa, dvorištem odjeknu pu-
canj. Skinner se odmah pribrao od
prvog straha i odmah potegao kolt.
Nebesa, uopšte se više nije bojao

kao gore u planinama, bio je pono-
vo onaj stari Skinner iz Kanadiana,
koji vešto rukuje oružjem i nije mu
bio potreban niko da za njega pu-
ca. Ciljao je pravo u svetlu tačku
cevi protivničkog revolvera iz koje
je čas ranije izbio plamen. Među-
tim, kada je povukao obarač, čula
se samo jedno „klik” i ništa više.
Kolt je bio prazan. Ponovo ga je
uhvatio paničan strah. Ispod nas-
trešnice je ponovo sevnulo. Zrno se
zarilo u vrata, uz samu Skinnerovu
glavu. Bred Gibon nije bio loš stre-
lac. Skinner je piljio u prazan re-
volver, a onda ga besno odbacio.

— Prokleti momak Adam!

Četiri hica bila su odgovor. Jedno
zrno okrznu odbeglog robijaša po
levom obrazu. Od straha se sručio
na kolena. Znači, tako je to. Uspeo
je da umakne iz logora, da pređe
Ajron planine, da se spase prokle-
tih Pineridža, a sad je trebalo da
okonča u ovoj bednoj konjušnici.
Tamo gde je Gibon stajao, ponovo
odjeknuše dva pucnja. U istom tre-
nutku sa kapije se oglasi revolver,
čiji zvuk je Teksašanin dobro poz-
navao. Uspravio se i viknuo:

— Adam! Helo, Adam, sredi tu
bandu! Trojica su!

Na to banditi počеше da pucaju
prema kapiji. Od trenutka kada se
čovek iz Misurija uključio u borbu,
protекlo je jedva tri minuta. Onda
su revolveri umukli. U dvorištu je
vladala tišina. Ali se zato sa glavne
ulice začu prodoran glas:

— Ko puca tamo? Prestanite!
Smesta prestanite! Izlazite napolje.
Gibon, vi ste unutra, ja znam. Od-
mah da ste izašli na ulicu!

Niko nije odgovarao. Vajat se
sklonio sa vrata na kojima je sad

stajao šerif. Prikradao se duž zida štale prema mestu gde je pretpostavljao da se nalazi Skinner.

— Rik — prošaputao je.

Teksašanin podiže glavu.

— Adame — uzvratilo je takođe šapatom.

— Jeste li ranjeni?

— Ne, ozbiljno.

— Hajdemo, moramo što pre da se izgubimo.

Dva minuta kasnije uspeli su da umaknu iz dvorišta kroz sporedni ulaz. Skinner je pritiskao maramu na ranjeni obraz.

— Prokletstvo! Opet ste naišli u pravom trenutku.

— A vi ste ponovo umešani u pucjavu! — odgovori mu maršal hladno.

— Da — reče Teksašanin s gorčinom. — Da vi niste došli na ludu ideju da ispraznite magacin, Bred Gibon posle prvog hica više ne bi bio na nogama.

— To sam baš i hteo da sprečim.

— Ali, zato ste vi sad svu trojicu likvidirali.

— Od rane na nozi se ne umire baš tako lako.

— Nećete valjda time da kažete da ste tri lupeža u onoj mračnoj rupi, svu trojicu, pogodili u noge? Slušajte mister, ja znam da ste vi odličan strelac, ali to je nemoguće.

— Nemoguće? Naprotiv, to čak nije ni teško. Treba samo nišanim na pola jarde ispod plamena koji izlazi iz protivnikovog revolvera.

— Treba samo... — Skinner odmahnu glavom i zamišljeno pogleda čoveka koji ga je ponovo izvuкао iz paklene situacije. — Vi doista imate najbolje nerve koje čovek uopšte može da ima.

Vajat pruži desnu ruku.

— Vratite mi moj revolver.

Skinner se kiselo nasmeja.

— Onda moramo natrag u konjušnicu.

Vajat je trebalo više od pola sata da pronađe svoj kolt. Odleteo je na gomilu slame. Napunio ga je i vratio u futrolu. Kada su sporednom uličicom izbili na glavnu ulicu, maršal iznenada zastade i rukom dade znak Teksašaninu da zastane.

— Šta se događa? — upita Skinner.

— Na tremu stoje dvojica. Kako je ljudi bilo uz Gibona u salunu?

— Čini mi se da je ukupno bilo sedam momaka za zelenim stolom.

— Čini mi se da bi bilo znatno zdravije za nas, Rik, kada bi smo pokušali da drugim putem stignemo do pansiona.

Trebalo im je gotovo pola sata da obilaznim putem priđu pansionu. Kada su se nalazili na petnaest koraka od ulaza, ispred njih promače neka senka. Odmah zatim, odjeknu pucanj. Maršal munjevito povuče za sobom Teksašanina u stranu i odgovori na vatru. Onda je potrčao napred. Sve vreme je pucao iz oba revolvera. Jedan čovek, koga je prvi Vajatov metak pogodio, čučao je na tremu, dok su se ostala dvojica dala u panično bekstvo.

— Rik! — doviknu Vajat. — Oduzmite ovom čoveku revolver!

Zatim je potrčao za dvojicom begunaca, pucajući. Rik Skinner ga je stigao.

— Jeste li još nekog pogodili?

— To mi nije bila namera. Samo sam hteo da ih rasteram. Kako je onaj čovek na tremu?

Skinner se nasmeja.

— Nije loše. Bio je to opet jedan od vaših čarobnih pogodaka u nogu. Taj momak je Gibonov čovek.

— Znate li to pouzdano?

— Sasvim pouzdano.

— U redu, čekajte me ovde.

Gurnuo mu je revolver u ruku i dodao:

— Teško vama, ako bude mrtvih, Rik. — Onda se uputio prema tremu do ranjenika.

— Ustaj! — naredio mu je.

— Ne mogu — uzvрати ovaj ječeći.

— Odmah da si ustao!

Bandit se najzad nekako uspravi.

— Tako, brate, a sada ćeš lepo ići ispred mene prema suprotnoj strani ulice. Tačno prema kancelariji gradskog maršala.

Ranjenik se jedva kretao. Majk Henderson je stajao kraj vrata i tngao se kad su Vajat i ranjenik naišli.

— Šta hoćete vi?

Vajat je držao bandita desnom rukom i ispitivački posmatrao čuvara zakona u Sulfuriju. Bio je to čovek tridesetih godina.

— Zašto vućete tog čoveka ovamo?

— To bi u stvari bila vaša dužnost, mister.

— Moja dužnost? Šta se uopšte događa? Izgleda da je opet došlo do pucnjave?

— Vama to samo izgleda? Baš lepo. Evo, strpajte ovog momka iza brave. On je član Gibonove bande. Trebalo bi da odete do doktora da mu izvadi metak. Osim toga, pokušajte da nađete tog Breda Gibona i da mu saopštite da se okane podmuklih prepada. Ako me još jed-

nom bude napao, neću više nišaniti u noge. Doviđenja!

Čovek iz Misurija napusti kancelariju, uveren da ovaj čuvar zakona neće ni prstom mrdnuti da bilo šta preduzme. Kada je došao na suprotnu stranu ulice, od Teksašina nije bilo ni traga ni glasa. Našao ga je tek iza sledećeg ugla.

— Recite mi, molim vas, šta ste tražili kod maršala?

— Nemamo mnogo vremena za razgovor. Idite brzo po konja u konjušnicu. Čekam vas na izlazu iz grada.

oOo

Rolins. Ovaj stari grad u državi Vajoming bio je još u ono vreme prilično veliki. Mnogi lovci na krzna i lovci bivola boravili su u Rolinsu za vreme letnjih i jesenjih meseci. Glavna ulica je bila puna krčmi, barova, saluna, kockarnica.

U kockarnici majke Beri još ranog prepodneva, vladala je neopisiva gužva. Za najvećim stolom pokrivenim zelenom čojom, oko koga se okupilo bezbroj posmatrača, sedelo je osam ljudi i igralo poker. Naročito je padao u oči čovek, čije lice je bilo teško zaboraviti. Lice mu je bilo široko, crveno, i do polovine pokriveno čekinjastom, riđom bradom. Ispod čekinjastih obrva gledala su dva lukava, zelena oka. Nos mu je bio kratak i širok, a usne debele. Sigurno je bilo ljudi koji su slično izgledali, pa ipak ovaj čovek je na neki način ulivao strah svakom onom ko bi ga pogledao. Dok mu se levo oko normal-

no kretalo, desno je bilo nepomično — bilo je stakleno. Čovek se zvao Čak Trevis. Bio je neustrašiv. Već godinama je krstarilo po srednjem zapadu i imao na savesti više nego što bi jedan konopac mogao da izdrži. Desno od njega sedeo je Ed Porter. Bio je to čovek četrdesetih godina, bledog, upalog lica i lukavih, nemirnih očiju. I on je kao i njegov gazda Čak Trevis bio krajnje nemarno odeven. Nasuprot Porteru sedeo je mladić snažnih mišica i razdrljene košulje, nekadašnji radnik na željeznici, Džek Morgan. Desno od njega, nasuprot gazdi sedeo je Stjuart Kambel. Bio je još relativno mlad, visok, mršav i imao tvrdo, blede lice i krupne oči bez sjaja. Najupadljivije na njemu bilo je to, što je nasuprot ostalim bio brižljivo, gotovo kicoški odeven. I još po nečemu se razlikovao od svojih prijatelja. Dok su ostala trojica nosila teške, mecima načičkane opasače sa po dva revolvera, Kambel je držao pušku među kolenima. Bila je to velika, teška sačmarica. Stjuart Kambel je izvanredno rukovao njome. Ljudi koji su ga poznavali, tvrde da ga nikada nisu videli bez puške. U početku su se banditi čudili kako je grubi i surovi Čak Trevis mogao da uzme u bandu takvog salonskog kicoša. Međutim, ubrzo su uvideli da je taj čisti i udešeni Kambel i te kako koristan i upotrebljiv, čak i veoma opasan. Kada su nedavno napali banku u Fulman Sitiju, Kambel se pokazao u svoj svojoj veličini.

Ed Porter je ležao na zemlji, Džek Morgan bio je onesvećen nekim predmetom, a vođa, Trevis, unao u gužvu. Dvojica ljudi ga je držalo u

šahu. Onda se Stjuart pojavio sa svojom puškom. Iako je protiv sebe imao šestoricu ljudi, uspeo je da oslobodi svoje drugove. Od tog trenutka dobio je posebne privilegije u Trevisovoj bandi.

Što se trojice članova Trevisove bande tiče, za njih se nije moglo reći da su dobri kockari. Prosto nisu bili dovoljno pametni za to. Za to je Trevis došao na ideju da svoje ljude obuču kako se vara na kartama, zašta nije trebalo pameti, nego samo spretnosti. Čovek koji je znao stotine prljavih trikova, bio je Stjuart Kambel. U šumskoj kolibi su momci danonoćno učili sve dok nisu bili uvereni da su spremni za pohod. I zaista, gde god su do sad pokušali, „sreća” je bila na njihovoj strani. I ovog prepodneva sedeo je Čak Trevis za zelenim stolom. Njegova četiri momka i on dobro su opelješili partnere za stolom. No, iznenada, sreća je prestala da im se smeši. Tačnije rečeno od trenutka od kad je Rik Skinner stao uz sto. Teksašanin je i sam bio vrlo strastan kockar i prosto nije mogao, a da ne zastane iza Čaka Trevisa. Napetost za zelenim stolom je bila gotovo nepodnošljiva. Trevis je opet hteo da se dočepa velikog novca. Neočekivano ga Skinner uhvati za ručni zglobov. Trevis istog časa podskoči, ali nije uspeo da spreči da mu Skinner izvuče kartu iz rukava. Nekoliko trenutaka posmatrao je čoveka koji je hteo da ga otkrije kao varalicu, a onda uzviknuo:

— Rik!

Skinnerovo iznenađenje nije bilo ništa manje.

— Čak!

Osam godina radili su zajedno

rame uz rame u kamenolomu Seskateve. Sve do dana dok nije Trevis, osuđene za dva pokušaja ubistva i razbojništvo na doživotnu robiju, pomilovan zbog dobrog vladanja.

— Prokleta budalo! Čekaj samo, platićeš mi!

Jedan od posmatrača doviknu.

— Riđobradi je varalica!

U sledećem trenutku nastala je neopisiva gužva. Velika grupa ljudi nasrnula je na Trevisa i njegove momke. No banditi su odmah dokazali da su izdržljivi i da ih nije lako savladati.

Rik Skinner je iskoristio opštu gužvu da se izvuče iz kafane. Bezglavo je trčao prema konjušnici po svog konja.

— Moram da bežim, odmah da bežim — govorio je sebi u bradu.

Čak Trevis mu ni u logoru nije bio prijatelj. Naprotiv. Dvojica robijaša se nikada nisu slagala. Nekoliko puta su se ozbiljno sukobili. Teksašanin ni trenutka nije sumnjao da bi ga Trevis odao, ukoliko bi saznao da ga gone. Možda su poternice već izlepljene po gradu. U logoru su svi strahovali od surovog Trevisa. Kada je jednog dana pomilovan, niko od kažnjenika to nije mogao da shvati. Šuškaloo se da se upravnik logora poznavao s njim od raniije.

Teksašanin je uleteo u konjušnicu i izvukao svog konja iz boksa. Zbunjenom vlasniku je dobacio novac za tri dana, osedlao konja i poveo ga prema kapiji baš u trenutku kada se Čak Trevis sa svojim ljudima pojavio ispred kapije.

— Dakle, tu si, brate! — rugao se jednooki bandit.

— Baš dobro što smo se tako brzo ponovo sreli. To, mi je uštedelo trud da te ponovo tražim.

Rik Skinner je stajao kao okamenjen, a Trevis nastavi podrugljivo.

— Evo me opet! Divno da smo se ovde ponovo sreli. Kada si umakao? U svakom slučaju ne odavno, ni na jednoj kancelariji još nisam video tvoju sliku.

Rekao je to gotovo prijateljski. Pa ipak je preteći prizvuk u njegovom glasu teško ko mogao da prečuje. U svakom slučaju ne Skinner.

— Šta hoćeš od mene? — upitao je nesigurno. — Pusti me da prođem.

— Nemoj da me zasmeyavaš. Nas dvojica imamo još nešto da ugovorimo.

— Ne znam šta bi to moglo da bude? Slušaj, Čak, malo pre uopšte nisam znao da si to ti.

— Neću se oko toga raspravljati. Ti si mi naneo štetu. To je ono najvažnije. Ne veruješ valjda da ću to tek tako otrpeti?

— I šta smeráš? — upita Teksašanin.

— Stvar je vrlo jednostavna. Ti ćeš mi za nepriliku koju si mi naneo, obeštetiti.

— Šta to znači obeštetiti? Budi jasniji!

Trevis pogleda svoje ljude.

— Jeste li čuli momci, on smatra da treba da se izražavam u brojkama.

Skinner se trže. — Jesi li lud?

— Ja sam pre nekoliko dana pušten iz Seskateve, pomilovan kao i ti. Ne misliš li valjda ozbiljno da imam novaca?

— Pomilovan? Ko bi još u to poverovao? Nemaš novaca? To je tvoj

problem, dečko. Onda gledaj da ga nabaviš. U svakom slučaju, ili ću u roku od pola sata imati hiljadu dolara, ili će gradski maršal dobiti obaveštenje da malo ispita to tvoje pomilovanje.

Trevis ga je ucenjivao. Gde da nađe za pola sata hiljadu dolara? Teksašanin je hteo da krene. Na to ga ridobradi uhvati za mišicu, ote mu uzde i dobaci ih Morganu.

— Slušaj me dobro, momče, i ne zaboravi šta ću ti reći. Ako ne budem imao novac u džepu za pola sata, s tobom je gotovo. Znam sigurno da si pobegao iz Seskateve. Moji momci te neće puštati iz vida. Za tebe je najbolje da odeš do svog prenoćišta i doneseš novac. Ja ću te čekati ovde.

Skinner se udalji teško vukući noge. Šam je sebe uvalio u nevolju. Iz ovog škripca izlaza nema. Odlično je poznavao Čaka Trevisa. Neće se dvoumiti ni časa da svoju pretanju sprovede u delo. Hiljadu dolara!? Gospode, gde da ih nađe.

Na suprotnoj strani ulice, nešto koso, nalazila se prilično nova zgrada na čijoj su svetloj fasadi bila ispisana plameno crvena slova „Vajoming banka“. Skinner uzdahnu. Tu su sigurno ležale hiljade i hiljade dolara. Ugrizao se za donju usnu i grozničavo razmišljao. Možda će mu njegov pratilac još jednom pozajmiti revolver. Šta bi time dobio? Ne može valda sam da opljačka banku. Nastavio je put prema pansionu. Nekoliko minuta kasnije obreo se u sobi Vajata. Erpa.

Čovek iz Misurija se već obrijao i umio i sada je odeven ležao na postelji. Skinnerov pogled je nemir-

no kružio po sobi. Opasač sa dva revolvera visio je na levoj strani naslona kreveta. Bilo je isključeno izvući odatle, a da vlasnik to ne primeti. Odbegli robijaš pride prozoru i pogleda niz ulicu. Na osamdeset jardi od pansiona stajao je Čak Trevis i očekivao ga.

— Ostajete li još dugo ovde? — upitao je nesigurnim glasom.

— Sve zavisi — neodređeno odgovori Erp.

— Hteo sam nešto da vas pitam, prijatelju.

— Da.

Skinner se zbunjeno nakašljao.

— Možete li mi prodati vaš manji kolt?

— Ne.

— U redu, ali da li mi ga možete pozajmiti još jednom na pola sata?

— Da vam pozajmim? U koju svrhu?

— Jer se u ovom prokletom kraju osećam nesigurnim.

— Ne govorite gluposti.

Skinner se okrete i lagano pride umivaoniku. Na dohvrat ruke nalazio mu se veliki bokal. Grozničavo je razmišljao. Nosio se mišlju da napadne čoveka koji mu je dva puta spasao život. Kada bi sada dograbio bokal i bacio ga svom pratilcu u glavu, mogao bi da se dokopa kolta. Tako je Skinner razmišljao i ako je do sada imao bezbroj puta prilike da vidi izvanredno brze reakcije svog saputnika. Dohvatio je bokal u ko me je još bilo dosta vode i zamahnuo.

Bokal je tresnuo o stranicu kreveta vrlo blizu Vajatove glave. Sada je Skinner gledao izbezumljeno u svog saputnika.

— Šta je to bilo, Rik? Da li varn je revolver bio potreban zato da mene udesite?

— Ne, verujte... ne — mucao je Teksašanin. — Bokal sam bacio samo onako, iz besa, nisam hteo da vas pogodim.

— Gubite se oдавде — rekao mu je maršal tiho — i ne zaboravite da dole platite bokal.

Skiner se nije usudio da prođe pored maršala, do vrata. Maršal ga uhvati za ruku.

— Vi ste na pogrešnom putu, Rik. Znam sigurno da jeste. Siguran sam da ne biste istrajali stranputicom, suviše ste meki. Svaki put kada ste smislili neku podlost, niste izdržali do kraja. Već to bi trebalo da vam bude opomena. Svako drugi na mom mestu bi vam sada odgovorio metkom, to vam je bar jasno.

Odbegli robijaš se nije usudio da pogleda maršala u oči.

— Potreban mi je revolver.

— A zašto vam je potreban?

— To je moja stvar.

— Reći ću vam šta je vaša stvar i šta treba da učinite. Uzmite svog konja i odjašite natrag. Ovde nemate šta da tražite.

— Natrag, kuda to?

— U Seskatevu.

Odbegli robijaš ustuknu korak natrag.

— Jeste li poludeli? Ne mislite li valjda ozbiljno da bi se vratio u onaj pakao. Ni za šta na svetu. Radije bih umro, nego da se tamo vratim.

— Ostajem pri tome da je to najbolje što biste mogli da učinite.

— Nikad, nikad!

Skiner se oteo od maršala i izleteo napolje. Tamo je zastao za trenutak. Ne, nije imalo nikakvog smisla da napusti pansion kroz sporedni izlaz, jer je Trevis i tamo sigurno postavio svog čoveka.

Hiljadu dolara! Kako bi mogao da dođe do takve jedne sume? Možda je svom pratiocu trebalo sve da kaže. Nije isključeno da bi mu on dao dobar savet, no tu šansu je sada prokockao. Stajao je u hodniku i lupao glavu, tražeći izlaz. Desno od niega nalazio se ulaz u trpezariju. Vrata su bila otvorena. Teksašanin se iznenada trže, da li je to istina, ili mu se priviđa?

Jedva tri koraka od vrata, na naslonu jedne stolice, visio je opasač. Iz futrole ukrašene srebrnim okovom, virila je drška revolvera. Skinner zakorači u trpezariju i baci pogled unaokolo. Kod prozora koji gleda na ulicu, stajao je čovek i čitao novine. Bio je udaljen od svog opasača gotovo sedam jardi. Skinner je napregnuto osluškivao prema hodniku. Iz kuhinje je dopiralo zveckanje posuđa. Još jednom je pogledao čoveka kraj prozora, na onda uhvatio dršku kolta i povukao je na gore. U sledećem trenutku oružje nestade u džepu njegovog kaputa. Još u hodniku je pregledao oružje i utvrdio da je magacin napunjen. Zatim je izašao na trem i ispod oka pogledao ono mesto gde ga je očekivao Čak Trevis. Oštrim koracima približavao se „Vajoming” banci. Odbegli robijaš iz Seskateve, Rik Skinner, koji nikad u životu ništa slično nije ni pomislio, namerao je sada da opljačka „Vajoming” banku.

Ni sam nije znao šta će da učini. Znao je samo jedno: Čak Trevis čeka hiljadu dolara. Zaokupljen takvim mislima, stupio je u zgradu banke. Čim je otvorio vrata, video je da se u prostoriji, sa šalterima nalaze četiri čoveka. Dvojica su stajala ispred šaltera, a druga dvojica nešto dalje i razgovarala. Teksašanin zaključio da ne može večito da stoji na vratima, pa pođe napred. Ukradeni kolt stajao mu je zadenut u pojas pantalona, pokriven kaputom. Rik je osećao dodir hladnog metala na telu. Gospode, kako je on to ustvari zamislio? Šta da uradi? Šalterskog činovnika još nije bilo na svom mestu. Debele metalne šipke dizale su se od pulta u visini grudi pa do tavanice. Šalter je imao samo mali otvor. Skinner je teško dišao. Činilo mu se da sasvim razgovetno čuje reči svog saputnika: „Vi niste čovek koji je u stanju da ide stranputicom. Uvek kad smislite neku podlost ne istrajete do kraja.” Osećao je kako mu krupne graške znoja rose čelo. Nije mogao natrag. Nije smeo da napusti banku bez novca za Trevisa.

Dva čoveka koja su stajala nedaleko od šaltera, upravo su okončala razgovor i pozdravljala se. Jedan od njih, čovek srednjeg rasta sa gustim brkovima kao u morža, postavi se iza dvojice klijenata pred šalterom, a drugi prođe pored Skinera i napusti banku. Teksašanin se takođe približi šalteru. Stao je iza čoveka sa brkovima. Prvi klijent obavi posao i uputi se ka izlazu. Ubrzo zatim za njim izađe i drugi. Sada je samo čovek sa brkovima stajao ispred šaltera.

Zavukao je ruku u džep i položio pred blagajnika veliki svežanj novčanica. Ovaj prihvati novac i počeo da broji.

— Hiljadu — rekao je poslovno.

Teksašanin je kao omađijan pijlio u svežanj novčanica. Hiljadu, dobovalo mu je u glavi. Tačno hiljadu, ne bi morao čak ni da broji. Ruka odbeglog robijaša lagano kliznu pod kaput. Čvrsto je stegao dršku kolta. U to se čovek s brkovima okrete prema njemu. Držao je cigaru među zubima.

— Imate li vatre, mister?

Rik Skinner se ukočio od užasa. Lice mu je bilo pepeljavo.

— Vatre? — promucio je zbunjeno. — Ne, ja ne pušim.

Pri tom mu je iz džepa od kaputa virila lula. Čovek s brkovima ga odmeri ljutito i promrsi:

— Onda ništa!

Rik je posmatrao blagajnika. Bio je to stari, ćelav čovek i pogrbljen. Svežanj novčanica je još uvek ležao pred njim na šalteru. Hiljadu dolara, tačno hiljadu. Teksašanin se kupao u znoju od uzbuđenja. Košulja mu se lepila na leđima. Lagano je okrenuo glavu prema čoveku s brkovima, koji je uzalud preturao po džepovima, tražeći palidrvce. Primetio je da bankarski činovnik za šalterom pruža ruku da uhvati svežanj novčanica. Odbegli robijaš mu reče oštro:

— Mister, zar ne vidite da čovek traži šibicu? Vi je sigurno imate.

— Ne — uzvрати starac hrapavim glasom — ni ja ne pušim.

Na to brkonja procedi kroz zube i pođe prema vratima.

— Šta vam je, mister? — upitao je blagajnik gledajući ga preko ok-

vira naočara, još uvek držeći ruku na svežnju novčanica. Skinner je gledao prema vratima, osluškujući.

oOo

Vajat Erp je zamišljeno gledao u vrata, koja su se zatvorila za Teksašaninom. Osluškivao je njegove korake u hodniku, odmahnuo glavom, a onda skrenuo pogled prema krhotinama koje su ležale oko kreveta. Dograbilo je sa kreveta opasač, učvrstio ga i prišao vratima. Skinnerovi koraci su se čuli na stepeništu, onda se pola minuta ništa nije čulo. Posle toga ulazna vrata zatvorila su se s streskom. Sada je čovek iz Misurija krenuo niz stepenice. Kada je stigao dole u hodnik, čuo je nervozne korake po trpezariji.

— Hej, ovde izgleda ima sablasti! — čuo je nečiji ljutit glas. Pošao je prema štali da uzme svog konja kada je ponovo začuo nervozne povike.

— Ovde doista ima sablasti, ili prosto lopova. Mister Blizer, mister Blizer, ja sam pokraden!

Iz kuhinje je istrčao mali, krivonogi čovek i zastao na vratima trpezarije.

— Zvali ste, mister Vardrup?

Vajat je već držao kvaku, kada začu mister Vardrupa kako besni.

— Naravno da sam zvao! Ja sam pokraden!

— Koješta — uzvratl mu vlasnik pansiona. — U mojoj kući nema lopova.

— Tako? Kako onda objašnjavate to što je moj revolver nestao?

— Šta...?

— Moj kolt je nestao. Stajao je ovde u opasaču.

Na to Vajat Erp pusti kvaku i vrati se u hodnik. Blizer ga je čuo kako nailazi i zbunjeno ga pogledao.

— Veoma mi je žao, mister — mucao je. — To mora da je neka zabuna. Mister Vardrup ne može da nađe svoj kolt...

— Ne može da nađe svoj kolt? — Mister Vardrup samo što nije eksplodirao od besa. — Šta vam pada na pamet? Revolver je nestao, ukrađen je!

— Nemoguće — pokušavao je vlasnik pansiona da ga umiri. — U mojoj kući nikad ništa nije ukradeno.

U to se umeša i čovek iz Misurija.

— Gde vam je bio kolt?

— Ovde, u opasaču. Pre pet minuta sam ga prebacio preko stolice. Međutim, sada kolta nema.

— Ne treba tako neoprezno ostavljati oružje bilo gde — reče Erp i žurnim koracima izađe iz pansiona.

oOo

Rik Skinner je naregnuto osluškivao, nestrpljivo očekujući da čovek s brkovima napusti banku, a on ostane sam sa starijim činovnikom i — hiljadu dolara. Naizad je čuo kako se vrata zatvaraju, ali nije primetio da je u istom trenutku neko ušao u banku. Lice od besnog robitaša postalo je tvrdo.

— Žao mi je, stari, nemam mnogo vremena.

— Tako je! Zbog toga ćemo odmah otići! — začuo je iza sebe oštar glas.

•Skinner se ukoči.

— Dakle, Rik — nastavio je glas — hajdemo. U banku možemo i drugom prilikom.

Teksašanin lagano okrete glavu.

— Hajdemo, Rik! — naredi Vajat Erp, a zatim pokaza na druga vrata, na suprotnom kraju prostorije.

— Možemo li i ovuda napolje, mister? — upitao je starog.

— Naravno, izačićete pravo u sporednu uličicu.

Maršal pogleda Skinera pravo u oči.

— Dakle, krećemo li?

Kao hipnotisan, pošao je odbegli robijaš prema sporednim vratima. Nekoliko sekundi kasnije, bili su već u sporednoj uličici. Iznenada reče maršal:

— Dajte mi.

— Šta to?

— Kolt — uzvratil Vajat mirno.

— Kolt?

Vajat nastavi šapatom. — Treba da mi date revolver koji ste uzeli iz trpezarije pansiona.

— Ali...

Maršal ispruži ruku. Skinner izvuče kolt iz pojasa i položio ga u ispruženu šaku svog pratioca.

— Neka vas đavo nosi — promrsio je.

— Vas će odneti, Rik, i to mnogo brže nego što bi vam odgovaralo.

— Vi uopšte i ne znate šta sam ja nameravao u banci.

— Znam, tačno. Glupost, jednu neopisivu glupost, koja vam je

mogla doneti ne jednu godinu u Seskatevi, nego konopac oko vrata.

Skinner obori glavu i promrsi:

— U redu, vi inače sve bolje znate.

Tada mu Vajat pokaza na tanku žicu koja je vodila od zgrade banke, preko ulice u susednu kuću.

— Šta je to? — upitao je Rik.

— Alarmni uređaj.

— Alarmni uređaj?

— Da. Čovek za šalterom je trebalo samo da pritisne na dugme i preko odjeknula uzbuna.

— Ništa vas ne razumem.

— Naravno da ne razumete, jer u svemu zaostajete za devet godina. A banku ste hteli da opljačkate.

Rik ga je gledao kao pretučeno pseto.

— Potreban mi je novac. Mnogo novaca. Nož mi je pod grlom. Imma neko u gradu ko me je prepoznao.

— To sam i mislio. Koliko?

— Hiljadu.

— Lepa, okrugla suma. Čovek baš nije skroman.

— Lako je vama da se rugate, ali taj čovek nije sam. Ako mu za pola... — Skinner je prekinuo u pola reči i lupio se šakom po čelu. — Teško meni, pola sata je prošlo, odavno prošlo. Verovatno je sada na putu prema maršalovoj kancelariji.

— Gde vas očekuje?

— Gore u glavnoj ulici, stoji ispred konjušnice.

— To je ridobradi čovek, zar ne?

— Da...

— Video sam ga u prolazu kad sam išao iz pansiona u banku.

Skinnerova brada je počela da podrhtava.

— Šta sad?

— Vaša stvar. Ja idem prvo da odnesem ovaj revolver. Čovek kome ste ga ukrali, napravio je u panionu čitavu gužvu.

Vajat Erp je otišao, a Rik Skinner ostao da stoji očajan i bespomoćan. Kada je maršal stigao do vřata paniona, čuo je iza sebe uzvik, okrenuo se i potrčao natrag. Na uglu je stajao Trevisov čovek, Porter. Riđobradi više nije bio pred konjušnicom. Nalazio se na ulici na dva koraka ispred Skinera. Prepređeni Stjuart Kambel stajao je u zaklonu kao i uvek.

— Gde je novac? — urlao je riđobradi. Rik se držao za bradu posle žestokog Trevisovog udarca. U tom trenutku vođa bande je ugledao Vajata Erpa. Razrogačio je oči. Njegovo stakleno oko samo što nije ispalo iz duplje.

— Vajat Erp! — Uzviknuo je i istog trenutka se okrenuo, grabeći hitro prema sporednoj uličici. U prolazu je doviknuo sakrivenom Kambelu.

— Stjuart, povuci obarač! Povuci ga čoveče, izrešetaj ga, to je Vajat Erp.

Morgan se prvi snašao. Mašio se za kolt, ali mu ga je Erp metkom izbio iz ruke. Ni Porter nije bio bolje sreće. Pre nego što je povukao obarač, metak ga je pogodio u levo rame.

— Izlazite iz zaklona! — vikao je maršal Stjuart Kembelu. U to se iz udubljenja obližnjih vrata pomodi cev puške. Vajat Erp je odmah pucao. Uprkos tome, sačmarica je opalila, no srećom, Vajatov metak je odgurnuo cev u stranu. Stjuart Kambel je izgubio nerve. Izleteo je

iz zaklona i pokazao se u svoj svojoj veličini. Desnica mu je munjevito poletela prema malom revolveru koji je nosio skriven ispod pazuha. To je ujedno bilo i poslednje što je razbojnik Stjuart Kambel u svom životu učinio. Poslednji metak koji je ispaljen u ovom sukobu, oborio ga je s nogu. Istini za volju, hitac ga je samo okrznuo i ošamutio, ali je prilikom pada udario potiljkom o kameni stepenik trema i ostao na mestu mrtav.

Uličica je još uvek bila puna barutnog dima. Revolverski hici, povici vođe bande i jaka eksplozija sačmarice oduzela je ljudima u obližnjim kućama dah. U to je iz jedne obližnje kuće izašao mlad, plavokos čovek sa petokrakom na grudima i stao pored Vajata Erpa. Izašao je iz kuće do koje je vodila žica sprovedena iz banke. Čovek iz Misurija značajno pogleda Skinera. Mladi čuvar zakona uzviknu:

— Ja sam sve posmatrao! Tri bandita su napala ovu dvojicu. — Onda pogleda maršala iz Dodž Sitija. Vi, vi ste doista Vajat Erp? — Rekao je to tiho, gotovo bojažljivo. Erp je osetio kako se Teksašaninov pogled prikovao za njegovo lice.

— Da. — Onda se okrenuo i pošao uz glavnu ulicu.

Skinner se pokrenuo, tek kad je primetio da ga mladi čuvar zakona posmatra. Potrčao je za čovekom iz Misurija i uhvatio ga za mišicu.

— Prijatelju — jedva je izgovorio.

— Da.

— Hej, prijatelju, reci da to nije istina! Reci da je Trevis lud.

— Lud? Ne. On je razbojnik, ali lud nipošto nije. Kad sam ga malo pre za trenutak video, učinilo mi se da ga odnekud znam.

— Dakle... ti si... vi ste doista Vajat Erp.

Maršal potvrdi.

— Da, Rik, ja sam Vajat Erp.

Lice odbeglog robijaša iznenada kao da se preobrazilo u lice starca. Bledo, upalo, izbrazdano borama.

— Vajat Erp, Pa to je... ne, to ne može biti istina. Nisam valjda daniha jahao sa Vajat Erpom. — Stajao je tako neko vreme potpuno paralisano, a onda mu se u očima pojavi neki zao sjaj.

— Dakle, vi ste maršal Erp. Od samog početka ste znali da sam ja Rik Skinner, robijaš broj petsto jedan, koji je pobjegao iz Sesskateve. Dok sam ja verovao da sam gore u planinama umakao psima tragačima, u dolini me je šćepao najgori i najopasniji od svih. Neka sam proklet, ako to nije bilo majstorski izvedeno. Onda je prsnuo u neprijatan, reski smeh. Gde li su mi slepom bivolu bile oči. Vajat Erp, naravno! Ko bi drugi mogao da bude. Ko bi inače mogao da se tako uspešno suprotstavi Pineridžima. Ko bi drugi mogao da poznaje svaku stazu i prolaz, svaku špilju u planinama, koja je sigurno nekad bila razbojničko sklonište. Ko još na svetu tako rukuje vinčesterkom? Ja sam još, idiot, razmišljao ko može da bude čovek koji ima takav revolver. Jahao sam sve vreme sa Vajat Erpom!

Kao pijan teturao se ulicom i zastavio se pred salunom. Teška krala pomičnih vrata su poletela. Za trenutak je već bio kod šanka.

— Hej, prodavče otrova, daj mi jedan viski, ali dupli. Moram da pijem i za sebe i za svog prijatelja. On, naime ne mari viski. Znaš li ti ko je moj prijatelj? Naravno da ne znaš. Ti si vo, kakav sam ja do malo pre bio. Načulji dobro uši, brate. Moj prijatelj nosi ime, koje svako u gradu, svako na celom zapadu zna. Vajat Erp! To je ime koje neodoljivo podseća na topot kopita i barutni dim.

Skinner je bio uveren da mu je odzvonilo. Zbog čega ga maršal nije odmah uhapsio? Zašto mu je dozvolio da još dođe ovamo, u salun? Da li je hteo da mu učini poslednju milost i pusti ga da na miru popije jedno piće.

Ispio je viski na dušak, a onda se zagledao u krčmara.

— Gotovo je, sve je gotovo, amigo. San o slobodi je otišao u nepovrat. Sloboda!?

Skinner baci čašu, koja se razbi o suprotni zid u hiljadu komada.

— Znaš li ti uopšte šta je to sloboda, stari? Sigurno ne. I ti sebe smatraš zarobljenikom sopstvenog šanka. — Onda mu glava iznenada klону na grudi. — Neću, ne mogu... — Nekoliko trenutaka je tako stajao, a onda zašao iza šanka.

— Kuda ste se uputili? upita krčmar uplašeno.

— Pusti me, čoveče! Pusti me da prođem. Hoću da izađem na druga vrata. Odgurnuo je prljavu zelenu zavesu i uleteo u kuhinju, a onda dalje prema vratima koja su vodila u dvorište. Dvorišna kapija je vodila u sporednu ulicu. Trčao je kao mahnit kroz dvorište, naglo otvorio kapiju i zastao kao ukopan. Pred

njim je stajao maršal, ruku prekrštenim na grudima.

— Šta tražite ovde? — upitao je zadihano Rik Skinner.

— To sam upravo ja vas hteo da pitam.

Teksašanin steže pesnice.

— Još jednom ste se pojavili na pravom mestu u pravo vreme, maršale. Prvi put je to bilo u podnožju Ajron planina, a sada na zadnjem izlazu krčme. Očigledno ste vido-viti. Kako bi ste inače mogli znati da ću baš ovuda proći.

— To nije bilo teško pogoditi, obzirom da sam već upoznao vaše naklonosti ka zaobilaznim putevima, najblaže rečeno.

Skinner je oborio glavu i odsutno gledao u vrhove čizama. Onda se u njemu rodi prikos. Zabacio je glavu i uzviknuo:

— Došli ste da me odvedete, maršale. Šta ćete imati od toga ako opet budem čamio u kamenolomu? Ništa, baš ništa. U redu. Ne tražim da mi poklonite slobodu. Neću natrag u kamenolom! Dajte mi jedan od svojih revolvera i šansu da se sa vama borim za svoju slobodu.

Vajat odmahnu glavom.

— Ja nemam pravo, Skinner, da raspolazem vašom slobodom. A to da vam više neću dati kolt, valjda vam je jasno.

Teksašaninovo lice bilo je modro od uzbuđenja.

— Ali, ja neću da se borim protiv bilo koga, maršale, nego protiv vas. Protiv velikog Vajata Erpa. Protiv čoveka koga možda niko izuzev mene nije video da se tako žestoko bori i protiv koga, verovatno, uopšte nemam šansu.

Čovek iz Misurija ga je ispitivački posmatrao.

— Ne, Rik. Ne treba da se sa mnom borite za svoju slobodu. Idite natrag. Natrag u logor. Daću vam pismo za Plikata. — Teksašanin je lagano izmicao, inč po inč. Bio je tako blizu da je mogao da uhyati krilo kapije i svom žestinom ga zalupi. Onda je pohitao natrag u kuću, protrčao je kroz kuhinju, zatim kroz salun gde je odgurnuo vlasnika i izleteo na trem. Bio je zadovoljan što maršal još nije stigao do ugla. Trčao je kao da ga đavoli gone u pravcu severa. Verovatno bi se veoma iznenadio kada bi sada mogao da vidi čoveka iz Misurija kako oborene glave stoji, razmišljajući, ispred zalupljenih vrata. Trebalo mu je gotovo petnaest minuta da iz pansiona stigne u konjušnicu. Tek što je otvorio vrata štale, morao je po drugi put da se ukoči. Pred njim je stajao Vajat Erp. Ljutito je opsovao.

— Mogao sam i pomisliti da ćete biti ovde. Konačno, dobro vas poznajem.

Vajat ga je hladno posmatrao.

— Kuda ste se uputili, Rik?

— Šta to znači, kuda?

— Zašto ste hteli baš ovamo, u Rolins?

Senka prelete preko lica odbeglog robijaša.

— Ja? — rekao je brzo. — Kako to, ja sam hteo ovamo? Vi ste hteli u Rolins.

— Da i ja.

— Ali, ja ne! — pobuni se Skinner.

— Jeste! — tvrdio je maršal uporno.

— Kad vam kažem, to nije istina!

Vajat je gurnuo ruke u džepove pantalona.

— Ja ću vam reći, Skinner. Vi ste ovamo došli iz posebnog razloga.

Odbegli robijaš uzmaknu korak u nazad.

— Iz kakvog to posebnog razloga?

— Vi tražite jednog čoveka.

Skinner je teško disao.

— Jednog čoveka? Šta hoćete, vi maršale? Zašto govorite tako? Vi ste hteli ovamo.

— Da, hteo sam ovamo, ali sam vam to rekao tek kada sam saznao da ste vi krenuli u Rolins.

— Šta vi to smerate, maršale? Recite do kraja.

Vajat izađe iz štale u dvorište. Dok je govorio nije skidao pogled sa Skinera.

— Niste vi slučajno baš sada pobjegli iz logora, Skinner. Niste slučajno krenuli prema severu. Hteli ste ovde da potražite jednog čoveka, čije ime vas je opsedalo svih devet godina.

Skinner je pobledo kao kreč. Samo je uspeo da promuca:

— Ne...

— Jeste, jeste, taj čovek se zove Havelok. On je pre nekoliko godina bio dole u Kanadianu sudija, a od nedavno je ovde, u Rolinsu. U logoru ste saznali za to, i to vam je dalo hrabrost da dugo planirano bekstvo sprovedete u delo. Došli ste ovamo da se osvetite čoveku koji vas je poslao u Seskatevu. Još ću vam nešto reći, Skinner, nastavio je maršal. Nije vaš brat ustrelio Džimija Mek Kina. Hajer i Liget nisu

na suđenju govorili neistinu. Vi ste ubili pomoćnika šerifa, niko drugi. Presuda sudije Haveloka nije bila nepravilna. Možda ste tada bili pijani, ja to ne znam. No, imali ste dovoljno hladnokrvnosti i bili toliko podli da osumnjičite svog brata, derana, koji nipošto nije bio sposoban za takvo nedelo.

Teksašanin se nije pomakao.

— Da li je sve tako, Rik Skinner? U redu, ne morate ništa reći. Ja znam da je tako. Niste vi tek tako sedeli tolike godine u Seskatevi. Ono što je najgore od svega, ostali ste i posle toliko godina na pogrešnom putu — na stramputici. Tačno je da sam ja hteo ovamo u Rolins. Ali sam od samog početka osećao da sa vama nije nešto u redu. Sada ste stigli ovamo, Skinner. Pala mi na pamet jedna ideja, koja bi mogla da bude spasonosna za vas. U svakom slučaju može da vam pruži šansu da izbegnete oštriju kaznu.

Odbegli robijaš lagano podiže glavu. U pogledu mu se nije ogleдалa nada, kada je upitao:

— Kakva je to ideja?

— Nas dvojica ćemo sada zajedno kod sudije Haveloka. — Dok ga je Skinner zapanjeno posmatrao, Vajat nastavi:

— Idemo kod sudije i možete mu u mom prisustvu reći da ste napustili logor, jer ste hteli da govorite sa njim, jer ste morali nešto da mu kažete. Onda mu recite da niste mogli da nađete mir, jer ste u ono vreme prećutali istinu. Od onoga dana, možda vašeg brata Dejva pokriva senka sumnje, a on je apsolutno nedužan. Možete mu još reći da niste bili trezni kada ste ustrelili pomoćnika šerifa.

Skiner isturi glavu kao ptica grabljivica.

— Ne, maršale, to sigurno neću učiniti!

Vajat primeti da Teksašaninu drhte ruke.

— Idem i ja s vama! — reče Erp.

Skiner ga je neko vreme podzrivo posmatrao, a onda odmahnuo glavom.

— Ne, ne mogu.

Teksašanin je grozničavo razmišljao kako da izbegne odlazak kod sudije. U tom trenutku preko ograde odjeknu pucanj. Metak okzrnu Vajata po čelu i odbaci ga na ogradu. Skiner je hteo da pored maršala protrči i uđe u štalu, kada začu glas ričokosog Trevisa.

— Dokrajči ga, Rik!

Skiner se okrete i vide iznad ograde Čaka Trevisa.

U sledećem trenutku potvrdilo se da je Rik Skiner doista ostao na stramputici i da je iskusni Vajat Erp još jednom bio u pravu. Dvadeset sedmogodišnji Teksašanin bio je i ostao razbojnik, iako mu je u grudima kucalo srce zeca. Dograbilo je vile koje su bile naslonjene pored vrata štale i zamahnuo njima na poluonesvećenog maršala. Lice mu je bilo izobličeno.

— Da, bio si u pravu, Erp! — siktao je. — Ja sam ubio Mek Kina, ali nisam bio pijan, uopšte, ni malo. Nije se uopšte o njemu radilo, o Mek Kinu, nego o Dejvu. Oteo mi je devojkicu, En Vinters. Hteo sam da ga kaznim, natovarivši mu na vrat ubistvo čuvara zakona. Nažalost, kod Haveloka nisam imao sreće. Zato ću sada da mu se osvetim. Ona ostali dolaze na red. Prvo Liger, onda Hajer, pa konačno Dejv.

U to ti se kunem Erp. Ni ti nisi imao sreće samnom. Tako, a sada putuj u pakao i poruči onima koji su tamo dole da će im se ubrzo pridružiti i sudija.

Zamahnuo je vilama da čoveku iz Misurija smrskala lobanju. Iako ga je hitac gotovo onesvestio, Vajat je poslednjim ostacima snage i volje zamahnuo desnom nogom. Skiner se zanese unazad i pade. Ponovo se uspravio i psujući hteo još jedanput da se ustremi na Erpa.

U to se sa ograde začu prodoran zvižduk. Teksašanin baci vile, zaleće se prema ogradi, preskoči je i u sledećem trenutku je zajedno sa Čakom Trevisom nestao.

Čovek iz Misurija je uspeo, pridržavajući se za kapiju da se malo uspravi, revolver mu je već bio u ruci ali nije pucao, jer su begunci umakli. Teturajući, stupio je u dvorište. Na ulazu su stajala dva čoveka: pomoćnik maršala i jedan stariji čovek koji je takođe nosio zvezdu. Pomoćnik maršala pokaza na čoveka iz Misurija.

— Ovo je Vajat Erp.

Stariji čovek ga odmeri i reče:

— Ja sam šerif Deger.

Pomoćnik maršala dopuni:

— Mister Deger je oblasni šerif.

— Hajdete sa nama u kancelariju, mister Erp, vidite da ste povređeni. Moj pomoćnik će dovesti lekara.

Vajat odmahnu rukom i maršalom obrisa krv sa čela.

— Recite radije gde stanuje sudija Havelok.

Četvrt sata kasnije stajao je maršal na vratima novo sagrađene kamene kuće i udarao mesinganim zvěkirom. Šerif Deger je stajao kraj baštenske ograde i rekao:

— Morate biti uporni, mister Erp, sudija ne čuje baš najbolje.

Tek posle dužeg kucanja vrata se otvoriše i na njima se, na Vajatovo iznenađenje, pojavi prilično mlad čovek.

— Sudija Havelok? — upitao je Erp.

Košcati visok čovek nabra obrve i oštro odmeri čoveka iz Misurija. Tek tada je primetio šerifa na baštenskoj kapiji. Deger priđe bliže i dodirnu obod šešira.

— On je Vajat Erp, sudijo.

— Ko? — upita sudija nestrpljivo.

— Vajat Erp — ponovi šerif glasnije.

— I šta hoće on?

Deger skide šešir i zbunjeno počeo da ga okreće.

— On je maršal iz Dodž Sitija i hoće da govori sa vama.

— O čemu se radi? — upita sudija Havelok ledeno.

Maršal ukratko objasni zbog čega je došao.

Tvrđo sudijino lice postade smrknuto.

— Vi ste čak dovde jahali s njim? Zašto ga niste odmah ustrelili?

Vajatu Erpu se učinilo da nije dobro čuo.

— Ustrelio?

— Da! — odbrusi Havelok. — On je odbegli ubica.

— I vi to smatrate dovoljnim razlogom da se ustrelji čovek, koji ne može ni da se brani.

— Videli ste dobro koliko je on bespomoćan. Imali ste prilike da se uverite. Nije vam baš bio zahvalan za vašu pomoć. Sada tumara oko po gradu i sprema novo zlo. Vas krivim za takvu situaciju, mister Erp.

Lice čoveka iz Misurija bilo je kao od kamena isklesano.

— Kako to mislite, sudijo? Ja sam vas u svakom slučaju upozorio.

— To je suvišno! — uzvratila Havelok nadmeno. — Mene ne treba niko da opominje, u stanju sam da se sam brinem o sebi.

— Uprkos tome, budite oprezni, Skinner nije sam. Trevis, sa kojim se pre jednog sata sukobio, sada mu je saveznik. Kada treba biti protiv zakona, onda se takvi ljudi veoma brzo povežu.

— Ostavite me na miru! — odbrusi sudija. — Vaši mi saveti nisu potrebni.

Šerif Deger je zbunjeno brisao ožnojeni vrat.

— Nalazim da je mister Erp u pravu, sudijo. Taj momak je neuračunljiv. A što se Čaka Trevisa tiče, vi dobro znate šta mislim o njemu. Došao je sa Kambelom, Porterom i Morganom u grad.

— Znači sa celom bandom? — ispitivao je sudija ne mogavši da prikrije strah.

Vajat upita spremno.

— Vi poznajete i Trevisa, mister Havelok?

— Ne, ali znam Stjuarta Kambela.

— On leži u mrtvačnici — obavesti ga šerif kratko.

Havelok skide naočari i poče da ih brižljivo briše blistavo belom maramicom.

— U mrtvačnici? — upitao je lagano. — Znači, ustrelio ga je Vajat Erp.

— Ne! — brzo se umeša šerif. — On je pucao na maršala, koji ga je ranio. Pri padu je udario glavom u kameni stepenik i na mestu ostao mrtav.

Sudija Havelok prostreli pogledom starog šerifa.

— Smatram da vam je jasno, Deger, da ste zanemarili svoju dužnost.

— Svoju dužnost?...

— Da, trebalo je Vajata Erpa odmah da uhapsite.

— Da uhapsim Vajata Erpa? — promućao je šerif. — Zbog čega?

— Zbog ubistva.

— Vi mora da ste poludeli, Havelok!

Sudija zabaci glavu.

— Da li vi to mene pokušavate da vredate, Deger?

Stari šerif još jednom obrisa ozojzeni vrat i odgovori:

— Sasvim mi je svejedno kako ćete to protumačiti. Reći ću vam još nešto. Vajat Erp je stajao u trećoj ulici, pored banke i sukobio se sa Trevisovom bandom. Lupeži su upravo hteli da likvidiraju Skinera, no maršal ih je u tome sprečio. Nikog od njih nije ubio, tako je to bila čista nužna odbrana. Kambel je udario potiljkom o stepenik. Nesreća, za koju je sam kriv. Kod mene u kancelariji se nalazi poternica za njim zbog višestrukog ubistva. Prema tome, kameni stepenik nam je samo uštedeo trud. Na sve to, vi se još usuđujete da me upozorite da nisam

izvršio svoju dužnost. Maršal je došao ovamo da vas opomene da vam jedan razbojnik radi o glavi, a vi se prema njemu ponašate gore nego prema slugi. Šta vi uopšte uobražavate, mister Havelok? Mi smo vas ovde, u Rolinsu postavili, ali isto tako možemo i da vas smenimo.

Sudija je čuvaru zakona dokazao da je veoma mudar i lukav. Odmah je pokušao da nađe „slabo mesto“ u Degerovoj priči.

— Otkud vam je to puškaranje kod banke tako dobro poznato, šerife?

— Otkud? Pa, Flaerti, pomoćnik maršala je posmatrao borbu.

— O! A gde je bio pomoćnik maršala, Kolins?

— U svojoj kancelariji. Flaerti je Morgana i Portera strpao u zatvor. Samo su lakše ranjeni.

— Zašto se pomoćnik maršala, Flaerti nije umešao u borbu?

— Spavao je. Trgao se tek na prvi pucanj.

Sudija iznenada upita:

— A gde ste vi bili za vreme pucnjave, šerif Deger?

Stari čovek nabra obrve.

— Bio sam gore, u „Kanjon“ salunu.

— Aha! — uzviknu sudija trijumfalno, kao da je nadmudrio nekog optuženog. — Bili ste u „Kanjon“ salunu, dok se u centru grada odigravala pucnjava. Zanemarili ste svoju dužnost, kao i pomoćnik koji očigledno više spava, nego što radi. Pri tom je bila vaša dužnost da kao najviši policijski službenik u celom kraju, odmah intervenišete. Umes to toga, stojite ovde i mislite da treba da mi držite lekcije.

Na to se Vajat Erp umeša:

— Lekcije držite vi, mister Havelok, i to sasvim nepotrebno. Cela pucnjava jedva da je tralaja minut. Hbćete li mi onda reći, kako je šerif mogao da se umeša? Nego, smatram naš razgovor završenim. Činite šta hoćete. Skinner i Trevis su se sigurno negde sakrili u gradu. Trevis je oдавде, iz ovog kraja i može se pretpostaviti da ima prijatelje ovde u Rolinsu.

Čovek iz Misurija se okreće na petama i krupnim koracima pređe dvorište. Stari šerif ga je sledio. Na to Havelok zaurla za njima.

— Još ćete vi čuti za mene. Obojica. A, Flaerti, koji je posmatrao pucnjavu ne umešavši se, skupo će to platiti. A, vi, Deger, vi ste za sve odgovorni, iako hoćete da se izvućete. Ništa vam ne vredi što se sakrivате iza Erpa. On će uhvatiti maglu i...

Maršal je zastao i naglo se okrenuo.

— Merite svoje reči, Havelok. Ako budete izgovorili samo još jednu uvredljivu reč, vratiću se i ošamariti vas!

Sudija pocrvене od besa. Već više od jedne decenije ponašao se sa svim ljudima kao sebi potčinjenim. Nije drugačije razgovarao ni sa oblasnim šerifom, iako je ovaj imao bar isto toliko visok položaj kao i on. Sada se iznenada pojavio čovek koji je imao veliko i poznato ime na Zapadu i bio cenjen kao najbolji čuvar zakona. To je izašlo kod Haveloka zavist. Smatrao je da će sebi dati još veći značaj i važnost ako se bude još nadmenije ponašao. Sada je razrogačio oči i kroz debela stakla naočara posmatrao maršala.

— Šta ste se to usudili, Erp? Pred oblasnim šerifom mi pretite? Zbog toga ću vas...

— Ništa vi nećete, Havelok. To jest, trebalo bi da se potrudite da izbegnete bolnu lekciju koju sam vam obećao, ako se i dalje budete tako ponašali. Osim toga, treba još dobro da se pričuvate da vas Skinner ne bi udesio.

Arogantni čovek je drhtao celim telom od nemoćnog besa.

— Za ove reči ćete još odgovarati, Erp.

Maršal podje lagano napred, pope se uz tri stepenika i stade na pola koraka od Haveloka. Bio je za glavu viši od njega.

— Slušajte me dobro, sudijo, ja sam za vas mister Erp. Ako me još jedan jedini put oslovite samo sa Erp, biće gužve. Je li vam jasno?

Havelok je gledao mimo maršala.

— To ćemo još videti. To je pretnja. To je...

Vajat se okreće i izađe iz vrta. Ovog puta se sudija nije drznuo da još nešto dovikne za njim. Najzad je shvatio da ovom čoveku nije dorastao. Kako je samo njegovo prisustvo bilo dovoljno oblasnom šerifu da mu tako energično protivureči. Nije bilo baš mnogo mudro da izigrava velikog bosa. Nažalost, potrajalo je prilično dok je ovaj samouvereni čovek to shvatio. Najzad se okrenuo i ušao u kuću. Dok je stajao u polumračnom holu svoje kuće, prisećao se kišnog dana kada se sa Čakom Trevisom sreo u Fulham Sitiju. Bilo je to u jednom hotelu, u kome je Trevis sa svojim ljudima odseo. Havelok je zahtevao od vlasnika hotela da premesti Trevisa kako ne bi smetao njegovom pogledu. Tada se još ona gužva sa bankom nije

dogodila, a Havelok je sebi navukao na vrat neprijatelja. I evo, došlo je do gužve sa Vajat Erpom. Već nekoliko dana je znao da je Trevis u gradu. U sredu ga je sasvim slučajno video ispred radnje u kojoj je kupovao duvan. Da je bio tako ispravan čovek kakvim se predstavljao, trebalo je da naloži da tog bandita odmah uhapsu. Umesto toga, prikrio se, gajeći nadu da će Trevis možda napustiti grad. Možda bi se usudio da šerifa ili gradskog maršala zove u pomoć. Međutim, nije znao sa koliko ljudi je jednooki bandit došao u grad. Ne jednom je doživio da su članovi bande oslobađali svoga vođu iz zatvora, a onda je njihova osveta retko mimoilazila čuvare zakona i sudiju. Bio je to strah koji ga je načinio tako odsečnim, neprijatnim i oštrim. To je bio zaklon za njegov gotovo pseći strah. Saznanje da je Rik Skinner u gradu, potpuno ga je dokrajčilo, oduzelo mu svaku sposobnost za normalno reagovanje i zaključivanje. Da nije bilo toga, sigurno se ne bi tako ludo i bezumno ponašao prema maršalu iz Dodž Sitija. Ušao je u dnevnu sobu i iz škrinje izvuкао brižljivo podmazan revolver kalibra trideset osam i stavio ga u džep kaputa.

Kakvu je tešku grešku počinio!

Bilo bi daleko pametnije da je čuvenog maršala pridobio za sebe. Razmišljajući tako, prišao je prozoru i ukočio se od straha. U udubljenju vrata susedne kuće ugledao je jednog čoveka čije lice je bilo zaklonjeno granom. Video mu je samo prašnjave jahaće čizme, sive pantalone i ruke uz drške dva teška, nisko obešena revolvera. Skinner, sinu mu kroz glavu. Ili, Trevis? Ne,

Trevis to nije mogao da bude, on je teži, krupniji. Pakao! Kako li izgleda Rik Skinner? Očajnički je pokušavao da se seti lika mladog čoveka iz Kanadiana, koga je pre devet godina osudio na smrt vešanjem. Samo nejasno se sećao suđenja, ali ne i Teksašaninovog lica. A to je bilo ono najgore. Ako bi sreo razbojnika na ulici, ne bi znao da je to on. Skinner se njega sećao veoma dobro, u to je bio uveren. Havelok je stajao iza teške zavesu i gledao čizme čoveka u senci. Pogled mu se zaustavio na snažnim šakama. Bile su to šake čoveka koji je bio spreman da ga ubije. Havelok se okrete i izađe u hodnik, gde se skoro sudari sa sedokosim crnim slugom Džoelom.

— Pazi kuda ideš, crni lupežu! Sudija se popeo na gornji sprat i prišao ormanu. Otvorio ga je malim ključem koji je uvek nosio u džepu kaputa. Levo, u uglu iza putne torbe, stajala je naslonjena puška. Dok su mu ruke podrhtavale, otvorio je futrolu i izvukao brižljivo očišćenu pušku. Bila je to skupocena Remington puška sa kundakom od uglačanog orahovog drveta. Sudija je ovo oružje nasledio od svog oca. Nikad iz nje nije pucao. Međutim, imao je sve što je za to potrebno. Što se tiče rukovanja, otac ga je u to dobro uputio. Napunio je oružje i prišao otvorenom prozoru. Oдавде, sa gornjeg sprata, drvo mu više nije smetalo. Mogao je da vidi celu figuru prikrivenog čoveka, ali ne i lice. Kleknuo je, položio pušku na dasku prozora i počeo lagano da nišani. Onda je iznenada čuo korake na stepenicama. Bio je to Džoel, koji je nosio nešto u spavaću sobu svo-

ga gospodara. Sačekao je da crnac siđe u prizemlje. Onda mu iznenada sinu ideja. Mora negde da skloni slugu, mogao bi da čuje pucanj. Nekoliko minuta kasnije, crnac je napustio kuću. Gospodar ga je poslao u trgovinu.

Havelok je klečao s puškom na prozoru i gledao čoveka u zaklonu. Onda je otkočio pušku i sam se trgao od reskog, metalnog zvuka. Preko je stajao čovek, koji je hteo da ga ubije. Dalje ni o čemu nije razmišljao ovaj čovek, zaslepljen strahom. Zgrčeni kažiprst stajao mu je na obaraču. Sasvim jasno je osećao hladan dodir metala. U to se čovek u udubljenju vrata pokrete. Možda Havelok ne bi nikada pucao, ali je iznenadni strah izazvao automatski pokret kažiprsta. Pucanj zagrme. Kroz sivi oblak barutnog dima, sudija je video kako je čovek krenuo napred dva koraka, o onda se sručio na zemlju.

Havelok se uhvati za glavu. Čovek koji se sručio ispred vrata sušedne kuće, bio je pomoćnik maršala Flaerti. Kid Flaerti.

Sudija je od užasa bio gotovo paralizovan. Onda se ipak pribrao, vratio pušku u futrolu, a onda je vratio u orman, koji je brižljivo zaključao. Dok su mu kolena klecala, sišao je u dnevnu sobu i kroz prozor posmatrao suprotnu stranu ulice, na kojoj su sada počeli da se okupljaju ljudi.

oOo

Mrak je već potpuno osvojio, kada se na vratima sudijine kuće čulo uporno kucanje. Crnac Džoel

je otvorio i pred sobom ugledao visokog čoveka, istog onog koga je pre podne video ovde sa šerifom.

— Prijavite me sudiji. Moje ime je Erp.

Na to se iz hodnika ču oštar Havelokov glas.

— Šta hoćete?

— Da govorim s vama.

— Da govorite sa mnom?

— Da.

Vajat odgurnu crnca u stranu i uđe.

— Pretpostavljam da znate šta se u međuvremenu dogodilo, sudijo?

— A šta se to dogodilo? — upita Havelok krajnje neljubazno.

Vajat ga je uporno posmatrao. Da li je moguće doista da ovaj čovek nije čuo pucanj. Sudija se okrete, otvori vrata dneve sobe i promrsi preko ramena:

— Ja nemam vremena, mister Erp. Čeka me još silan posao. Sutra imam jedno važno suđenje.

Vajat pođe za njim u sobu i zalupi vrata za sobom.

— Mister Havelok. Pre nekoliko sati je na jedva sedam jardi od ograde vašeg vrta, jedan čovek ustreljen.

Plameno crvenilo razli se po inače bledom sudijinom licu.

— Šta bi se to mene ticalo?

— Dakle, vi o tome ništa ne znate?

— Ne, a i ne interesuje me. Neka šerif uhapsi krivca, a onda će mu biti suđeno. Samo to je moj zadatak.

Vajat je uporno gledao sudiju pravo u oči.

— Čovek je pogođen iz puške — rekao je poluglasno.

Havelok je još uvek vladao sobom.

— Možda, u svakom slučaju, ja o tome nemam pojma.

— Puškom kalibra pedeset četiri. Havelok zabaci glavu.

— Šta sad to znači? Šta vam pada uopšte na pamet? Upali ste nepozvani u moju kuću i sad...

— Nadam se samo sudijo, da u vašoj kući ne postoji puška, kojoj odgovara metak izvađen iz tela pomoćnika maršala.

Nekoliko trenutaka sudija je stajao kao oduzet, a onda je viknuo iz sveg glasa:

— Vi ste poludeli, čoveče, zar mene ozbiljno optužujete...

— Nemojte vikati, sudijo, možemo sasvim mirno da razgovaramo.

— Mirno da razgovaramo? — besneo je i dalje sudija. — Ja nemam ni volje ni vremena da razgovaram sa čovekom koji iznosi protiv mene tako teške optužbe. Napustite smesta moju kuću.

Vajat klimnu glavom.

— U redu, otići ću, sudijo, ali mislite na pušku. Ne zaboravite da sada imate jednog čuvara zakona manje uz sebe. Trevis i Skinner još uvek nisu pronađeni.

— Napolje! — kipteo je Havelok.

Vajat se okrete i naglo otvori vrata. U hodniku je stajao crnac kao priviđenje. Vajat ga zgrabi za ruku.

— Donesi mi pušku, crno momče!

Crnac klimnu glavom i otrča. Dva minuta kasnije vratio se sa starom sačmaricom. Vajat mu istrže oružje iz ruke i baci ga u ugao sobe.

— Čekaću još dva minuta, prijatelju. Ako mi tada ne budeš doneo pušku svoga gospodara, s tobom je gotovo.

Zbunjeni crnac više nije uspeo da uhvati pogled svoga gospodara,

jer se nije usudio da podigne glavu. Zgrčenih ramena napustio je sobu. Kada se maršal okrenuo, video je cev revolvera kalibra trideset osam.

— Aha, sad znači treba i sledeći hitac da usledi, zar ne sudijo?

— Vi ste provalili u moju kuću, Vajat Erp. Vi ste mene optužili, a mome slugi pretili. Moje pravo je da sa vama postupam onako kako se postupa sa provalnicima i banditima.

Čovek iz Misurija je prekrstio ruke na grudima.

— U redu. Pucajte onda, sudijo, ustrelite me!

Iza Vajatovih leđa su se otvorila vrata. Sudija Havelok je ugledao crnca kako drži pušku na gotovs. Cev je bila uperena u njegove grudi.

— Jesi li poludeo, crni lupežu — siktao je sudija.

— Pustiti revolver dole, masa Havelok. Ovaj čovek Vajat Erp. Ja ćuti. Ja ne pomoći njega ubiti!

Crnčev glas je podrhtavao.

— Ne bi on pucao, bez brige, crno momče! On nije ubica. Samo je bolestan od straha.

Havelok steže levu šaku u pesnicu, a onda baci revolver. Maršal uze crncu pušku iz ruke i pogleda je. Sudija Havelok je stajao kraj pisaoćeg stola, oborene glave. Vajat još ništa nije znao, ali je hteo da rizikuje, da izvuče nešto.

— Da nemate možda ipak nešto da mi kažete, sudijo?

Havelok je ćutao.

— To je žalosno. Ne znam šta će o tome misliti oblasni sudija.

U to se sudija sruči na pisaoći sto. Bio je pred nervnim slomom.

— Ja sam... ja sam mislio da... je to Skinner.

— To sam i pretpostavljao. Baš vi, sudija, da pucate iz zasede na čoveka.

— Ja sam... znači... ubica... ubica.

Vajat nasloni pušku na zid.

— Ne, sudijo, Flaerti nije mrtav. Pogodili ste ga u bedro.

Sudija lagano podiže glavu i pogleda Vajata pravo u oči.

— Nije mrtav, rekli ste?

Vajat potvrdi.

Na to se vrati stara nadmenost u ovog bednog čoveka.

— Ja sam se branio, ništa više. Zašto se taj bezglavi momak postavio tako da sam morao da ga smatram banditom?

Vajat mu je odmah vratio istom merom.

— A zašto se vi ponašate tako, da čovek ne može sa vama jednu razumnju reč da izmenja. Oblasni šerif je postavio tamo Flaertija. Gradski maršal je bio na drugoj strani vaše kuće. Ni Deger nije bio daleko, kada je hitac ispaljen. Da ste se malo pre ponašali kao normalan čovek, šerif bi sigurno imao prilike da vas upozna sa svojim planom da vas zaštititi.

— Džoel, daj mi moj revolver! — iznenada se sudija obrati svome slugi.

Nesrećni starac je pogrbljen otišao na drugi kraj sobe, dohvatio oružje i doneo ga sudiji. Ovaj ga grubo udari nogom i povika:

— Smesta da si napustio moju kuću. Ako te sutra budem video u gradu, bićeš uhapšen.

Vajat dograbi pušku i pođe prema vratima. Havelok povika:

— Kuda ste krenuli s mojim vlasništvom?

— Imao sam nameru da oblasnog maršala obavestim o vlasniku puške iz koje je ispaljen hitac na Flaertija.

Sudija se resko nasmeja.

— Samo izvolite maršale, to je vaša stvar. Ovde sam ja sudija, a ne vi. Koliko se jednom crnoputom slugi veruje, dobro je poznato.

Crnac bez reči izađe iz sobe, a Vajat za trenutak zadrža ruku na kvaki.

— Vi ste najčudniji čovek koga sam ikada sreo, Havelok. Sada, u trenutku kada dve zveri u ljudskom obličju jure kroz grad, vi se ponašate kao ludak...

— I za ovu uvredu ćete odgovarati! Zar uobražavate da se ja vas bojim.

— Vi se bojite, sudijo!

U tom trenutku napolju odjeknu pucanj i prozorsko okno se razbi u paramparčad. Metak se zario nedaleko od sudije u zid.

Vajat izvuče revolver i jednim hicem razbi lampu. Havelok je smrtno uplašen, pao na kolena.

— To je bio crni lupež — ječao je.

— Ja ovde — čuo se glas starog sluge s vrata.

Još dva pucnja odjeknuše sobom.

— Sklanjajte se od tog pisaćeg stola! — doviknu maršal sudiji. — Sagnite se dobro i dotrčite ovamo u hodnik. — Havelok spremno poslušao, a čovek iz Misurija priskoči prozoru i pogleda napolje. Minut kasnije odjeknu šerifov glas:

— Mister Erp!

Vajat odgovori.

— Ovde je sve u redu, šerife.

Deger je čučao iza jedne bačve za kišnicu u blizini baštenske ograde. Začuo je šum oko ograde i uzviknuo.

— Trevis, Skinner, stojte, pucaću!

I dalje je nešto šušalo u živici. Deger podiže revolver i u istom trenutku nešto ga žestoko lupi po glavi, tako da se sručio onesvešćen. Čak Trevis je stajao u zasedi u blizini baštenskih vrata i bešumno se privukao čuvaru zakona iza leđa. Nekoliko minuta kasnije, našao se sa Skinnerom kod jedne stare šupe. Trevis privuče rasklimatana vrata šupe i reče:

— Bilo je gusto. Vajat Erp je bio u kući. Da sam to znao, ništa ne bih preduzimao.

— Pas me je zakačio! — ječao je Skinner.

Trevis pregleda svom novom savezniku ranu.

— Nije ništa ozbiljno. Zrno je zakačilo samo mišić. Imam viski u bisagama, odmah ćemo isprati.

Skinner je ležao na prašnjavoj klupi i pušio lulu, a Trevis stajao naslonjen na vrata šupe.

— Neka tog prokletnika nosi đavo! Da njega nije bilo, Havelok bi odavno bio u večnim lovištima.

— Svakako — uzdahnu Teksašanin — ali moramo istrajati. Obojicu moramo likviridati. Nije dovoljno srediti samo Haveloka, Vajat Erp je mnogo opasniji za nas. Ako njega ne smaknemo, obojica smo izgubljeni.

— Mogli bismo sada negde da se izgubimo i vratimo se kada on ode,

Konačno, ne može ovde večito ostati u gradu.

Skinner se nasmeja.

— Očigledno ga vrlo malo poznaješ. On je najopasniji momak koga sam ikada sreo. Ostaće nam za petama sve dok nas ne uhvati. U to budi uveren.

— Nisam baš voljan da ostanem ovde i sačekam da me on izbuši kao staro sito. Video sam kako tačno, hladnokrvno puca u cev tvog revolvera.

— Da, to je tipično za njega — objasni mu Skinner, pa se iznenada trže. — Ti si to posmatrao? Zašto onda nisi učinio isto, pucao u cev njegovog revolvera?

Trevis zviznu kroz zube.

— Ti me očigledno smatraš ludim, brate. Uopšte nisam znao da je u kući. To sam ti već rekao. Primetio sam ga tek kada je pucao na tebe. Zar misliš da bih rizikovao glavu za šansu koje gotovo da i nije bilo. Momak mi je već dosta pokazao prilikom našeg prvog sukoba u ulici.

U šupi je neko vreme vladao tajac, prekidan samo s vremena na vreme tihim Skinnerovim ječanjem.

— Koliko može biti sati? — pitao je Teksašanin.

— Deset je prošlo.

— Onda moramo otići odavde.

— Kuda si naumio? — upitao je Trevis.

— Kod tvog prijatelja stolara.

Trevis malo odškrinu vrata i oprezno pogleda niz ulicu.

— U redu, krenimo. Za sedam sati će svanuti.

Pogrbljeni, šunjajući se, uspela su dva razbojnika da stignu na imanje

stolara Džona Djuka. Bradati stolar ih je namrgođeno odmerio.

— Jeste li ga sredili?

Trevis ljutito lupi nogom kuhinjska vrata.

— Ne, maršal je bio u kući.

Djuk opsova.

— Ja sam vam odmah rekao da će to biti tvrd orah, momci. Vajat Erp je vraški čovek. Pre mnogo godina video sam ga dole u Elsvortu. Tada ga još niko nije znao. Nikada neću zaboraviti kako je sredio obesnog Bena Tompsona. Norton je u to vreme...

Trevis nestrpljivo odmahnu rukom.

— Znamo tu priču. Ispričao si nam je do sada bar pet puta.

Stolar podiže lampu sa stola da bolje osmotri Skinera.

— A oh, šta će biti s njim? Ne mogu da dovedem lekara.

— To od tebe niko i ne traži — odbrusi Trevis. — Mišić mu je samo okrznut. Već smo previli.

Mrmljajući sebi nešto u bradu, stolar Djuk priđe kuhinjskom ormanu i izvadi jednu flašu.

oOo

Upravo u trenutku kada su dva bandita ušla u stolarevu kuću, sa severa su nailazila tri jahača. Bili su nagnuti nad konjska tela, pokri-vena debelim slojem prašine i umornih očiju posmatrali ulicu. Kada su se desno od njih, otvorila vrata jedne kuće i žućkasta svetlost prodrila na ulicu, prvi jahač obode žestoko konja, a drugi, koji je bio nešto

iza njega, natera životinju ispod sebe da se ukopa u mestu. I treći zaustavi naglo konja. Iz kuće je izašao krupan čovek i pogledao niz ulicu. Morao je da vidi tri jahača ali se pretvarao da ništa ne primećuje, zalupio vrata i krenuo pločnikom. Iznenada ga obuze neko neprijatno predosećanje, pa je zastao.

— Tražite li nekog?

— Da, tražimo bar.

Čovek odahnu. Nisu ga prepoznali. Mora da je to bilo zbog brade, koju nije nosio u vreme kada je sa ovim jahačima imao neke poslove, koji se baš ne bi mogli nazvati najpoštenijim.

— Bar? To ste odmah mogli reći, gospodo. Iza one krivine je naš najveći salun. Pripada Frenku Ovenu. Možda ste već čuli za njega. Bio je ranije u Atlantik Sitiju. Njegov „Vestern” salun bio je na daleko poznat. Sve dok nije došlo do one pucnjave. Gil Anderson je tada ubijen, mislim šerif Anderson...

Jahači su stajali kao statue. Sam Karter, ne baš čiste savesti, nastavi:

— Da, sada je „Vestern” salun ovde, u Rolinsu. To sam ustvari hteo da vam kažem. Isplati se posetiti ga. Oven ga je divno uredio. Iznad vrata visi stara Kentaki puška, koja je pripadala Te-Vat-Čeu, vođi Čejena. Sigurno ste čuli za tog poznatog indijanskog poglavicu, koji...

Tri jahača bez reči poteraše konje i nastaviše put. Uskoro su pronašli salun i kliznuli ukočenih udova iz sedla. Najviši među njima, čovek visok gotovo sedam stopa, snažnih ramena, prebaci uzde preko prečke. Popeo se uz stepenice na trem,

držeći se sve vreme malo po strani, da svetlost koja je dopirala preko pomičnih vrata ne padne direktno na njega. Njegovi pratioci se mehanički postaviše odmah iza njega. Jedan čovek je upravo izlazio iz saluna, teturajući se i pevajući. Naletio je na stub trema, a onda podigao šepir i protrljao glavu, koja ga je bolela od ne baš nežnog susreta sa stubom. Ne primetivši trojicu, nastavio je svojim putem. Kada je veseli gost izmakao, golijat se obrati svojim pratiocima.

— Pogledajte gde je šerifska kancelarija.

— Već sam video — uzvрати jedan od jahača. — Nema nikakve poternice. Osim nje, postoji i maršalska kancelarija, ali ni tamo nema ničeg.

Drugi pratilac odahnu.

— Prema tome, izgleda da je ovde vazduh još uvek čist.

— Izgleda tako — uzvрати dugonja.

— Hoćemo li ući, Ed?

Visoki Ed se još jednom osvrte oko sebe pa gurnu u rebra drugog pratioca.

— Ti ćeš se malo prošetati do šanka, Bil, a Lari će odavde motriti na tebe. Ja ću ući kroz sporedan ulaz. Jasno!

Bil i Lari su samo poslušno klimnuli glavom. Krivonogi Bil je odmah krenuo u salun, dok je dugonja Ed zamakao u poprečnu uličicu. Lari je ostao naslonjen na stub trema, na koji je trenutak ranije naletio pijan čovek i budnim pogledom pratio krivonogog Bila.

Bil je probio put do šanka, onda je ispitivački osmotrio ceo lokal, a

zatim upravio pogled prema vratima. Ne baš vešto, namignuo je levim okom. To je bio znak za Larija. Odmah je ušao u salun, postavio se na drugi kraj šanka i oštro motrio oko sebe. U to se i sporedna vrata otškrinuše. Dugonja je dobro osmotrio oko sebe, pre nego što je ušao u salun. Hteo je da bude siguran da li je vazduh zagađen duvanskim dimom dovoljno „čist“ za njegov ukus. Ko je posmatrao ovu trojicu ljudi, mogao je mirne duše da dođe na pomisao da pripremaju neku gužvu. No, bio bi u zabludi. Edi Karš, Bil Gaterland i Lari Konhteli su samo da na miru popiju po piće. To što su prethodno tako brižljivo ispitivali teren, bilo je za njih sasvim uobičajen postupak, a danas se posebno moglo opravdati time što su od pre dvadeset i četiri časa dobro opteretili svoje savesti. Končno, napad na poštansku stanicu nije makar šta. Najgore u svemu, bilo je to što ih je jedan čovek zasuo olovom iz oba svoja revolvera. Bio je to neki putnik, koji je zastao u Larami Istu, na poštanskoj stanici da se malo odmori. Na sve to je još šef stanice bacio pred njihove konje zapaljenu buktinju. Sve u svemu, bila je to najneprijatnija akcija koju je ova trojka preduzela.

Po svemu sudeći, o tome ovde još niko nije bio obavešten. Banditi se tome nisu čudili, jer su gonili konje najbrže što su mogli. Rolins im se prema tome učinio najprikladnijim gradom u kome mogu malo da predahnu. Bili su dovoljno prevejani da ne stanu zajedno uz šank, nego su pili pretvarajući se da se međusobno ne poznaju. Možda bi sve ispalo dobro da nije bilo stolara Djuka. Došao je u salun četvrti

sata posle bandita, naslonio se sa oba lakta na šank i naručio jedan Kentaki. Kada je podigao čašu, sasvim slučajno je primetio rošavo lice Edi Karša i čaša mu je gotovo ispala iz ruke. I dugonja je prepoznao Djuka. Hteo je da podigne ruku i upozori ga da ćuti, međutim, stolar je već oduševljeno vikao:

— Čoveče Edi, stari tvore, vidim li ja to dobro? Otkud ti ovde? Gde su ti ona dva probisveta Bili i Lari? Onda je doviknuo vlasniku saluna:

— Fred, jednu flašu za mene i mog starog drugara Edija Karša!

Dugonja se oprezno osvrte na sve strane, a onda saže glavu i promrsi stolaru kroz zube:

— Bolje bi bilo da zavežeš, Džoni. Nije potrebno da ceo grad sazna ko sam.

— Baš treba da znaju ti lupeži i lešinari! — galamio je i dalje stolar Džon Djuk. — Čoveče, nemaš ni pojma koliko si mi potreban. Baš je šteta što Bil i brzi Lari nisu...

Zastao je u pola reči, dok su mu usta ostala otvorena. A onda mu se oteo uzvik oduševljenja.

— Bil, stari lupežu! — Uspeo je da otkrije krivonogog bandita, koji se sve vreme trudio da se zakloni od njegovog pogleda. — Kakav srećan dan, Bil, i ti si ovde! Gde li ste vas dvojica bizona ostavili Larija? Prosto ne mogu da zamislim da ste bez njega. — Najzad je otkrio i trećeg člana bande.

— Lari Kon! Zdravo, brzi Lari! Prokletstvo, to se zove susret u pravom trenutku!

Lari Kon je izmenjao pogled sa Karšom i hteo da se izgubi. Me-

đutim, Djuk je bio brži. Prišao mu je, oduševljeno ga tapšao po ramenu, a onda ga privukao uz šank.

— Hej, ljudi, čujte. Ovo ovde je Lari Kon. Brzi Lari. Sigurno ste već čuli za tog momka. On je pre sedam godina ušao u uži izbor zajedno sa Frederikom Džonsonom. Sećate se valjda kada je tražen telohranitelj za guvernera. Nažalost, Džonson je izabran jer je...

Prekinuo je, jer je Kon vrlo bučno naručio flašu, kako bi na neki način zaustavio zahuktalog stolara. Onda se sagao kao da mu je nešto ispalo na zemlju i došapnuo Đuku.

— Ako ti, idiote jedan, sada odmah ne zapušiš tu tvoju neopranu njušku, ja ću ti je zapušiti. Jel' jasno?

Džoni Djuk ga je gledao iznenađeno.

— Hej, šta se dogodilo? Kao da si loše volje! Neuspeli poslovi? Mogu da mislim. Ovde je tek vruće. Ovde u gradu, kažem vam. Da li ste već čuli da je Vajat Erp u gradu? Ovde, u Rolinsu.

Karš, Gaterland i Kon stajali su nepomično, kao stubovi. Ni jedan mišić na licima im nije zaigrao. Vajat Erp! Grom i pakao! Nisu valjda proveli dvadeset i četiri duga sata u sedlu posle neuspelog prepada na poštansku stanicu, da bi uleteli pravo lavu u špilju.

Karš baci novčić na šank. Lari i Bil su sledili njegov primer. Odjednom je u lokalu zavladała neobična tišina. Trostruko zveckanje metalnih novčića o lim šanka, odjekivalo je lokalom. Karš se odvoji od šanka, Gaterland pođe za njim. Kada je Lari Kon hteo da krene, Djuk ga naglo uhvati za mišicu.

— Zašto tako žurno, Lari? Pa tek što ste stigli!

Tri bandita su ništa ne govoreći, hitala izlazu. Karš i Gaterland su bili na pet koraka od izlaza, kada se pokretna vrata otvoriše i na njima se pojavi jedan visok čovek. Kad ga je Karš ugledao, lice mu je bilo za tri nijanse bleđe. Ukočio se, a Gaterlandova usta oštala su otvorena. Čovek koji je stupio u lokal, iza čijih su se širokih leđa zatvorila krila pokretnih vrata, bio je Vajat Erp. Jedva da je prošlo tri sekunde od kako je maršal iz Dodž Sijtijsa stupio u lokal.

Tada se dogodilo.

Bio je to Lari Kon, koji je najbrže reagovao. Potegao je kolt i ispalio brzo dva hica jedan za drugim na dve velike lampe u lokalu. Staklo se raspršalo u hiljadu komada, a u salunu je sada bilo mračno kao u rogu.

I krivonogi Bili Gaterland je izvukao revolver i učinio ono što brzoruki Lari nije smeo da rizikuje. Još pre nego što je mrak zavladao u salunu, ispalio je hitac na čoveka na vratima. Bilo je to dvadeset šestog oktobra hiljadu osamstotina sedamdeset devete godine. Vajat Erp taj dan nikada nije zaboravio. Dve godine kasnije, tačno u isti dan, ispaljeni su dole u Tombstonskom OK koralu hici koji su odjeknuli celom Amerikom, a još osamdeset godina kasnije pominjali se u celom svetu. Sada je čovek iz Misurija stajao sam na vratima Frenk Ovenovog „Vestern” saluna, u divljem gradu Rolinsu u državi Vajoming, u kome je bezakonje očigledno carovalo kao i u Tombstonu. Sa rastojanja od samo pet jardi pucao je nekadašnji kauboj Bil Gaterland

pravo na njega, iako nije bio ni ugrožen, ni napadnut. Krajnje nerazuman postupak!

Sve se odigralo veoma brzo, daleko brže nego što se to moglo opisati. Od kako je maršal stupio u salun, Lari Kon ispalio dva metka u lampe, a Gaterland pucao na maršala, jedva ako je prošlo pet sekundi. Pri ulasku u lokal, Vajat Erp je video samo Karša. Njegova herkulaska pojava, prirodno, privlačila je pažnju. Naviknut da se snalazi u svim situacijama, odmah je ocenio da je krivonogi čovek kraj dugonje u društvu sa njim. U to odjeknuše Larijevi hici. Iako je verovatno prošao samo delić sekunde, ipak je uspeo da primeti svim ostalim verovatno nevidljiv, munjevit pokret Larijeve desnice. Bio je to maler krivonogog kauboja, koji se pre trideset četiri godine rodio na malom ranču u Larami planinama, gde mu je otac bio nadzornik, da baš jedan jedini metak koji je u svom životu sa takvog rastojanja ispalio na nekoga, bude ispaljen baš na čoveka sa neshvatljivo istančanim refleksima. Maršalova ruka je munjevito kliznula ka revolveru. Nije stigao da izvuče oružje iz futrole, nego je pucao direktno sa bedra. Pucao je Bil Gaterland. Njegov metak zakačio je gornji deo rukava čoveka iz Misurija. Posle toga se sručio na kolena. Njegov drug, džinovski Edi Karš, koji je do pre četiri godine bio radnik na pruzi u Roki Springsu, nije više imao mogućnosti da puca. U salunu je vladao mrkli mrak. Zato se svom težinom bacio u pravcu iz koga je trenutak ranije bljesnuo kuršum, ali mesto da naleti na protivnika, pao je na slobodna vrata, proleteo kroz njih

i s treskom pao na trem. Brže nego što bi se to očekivalo od tako teškog, krupnog čoveka, bio je na nogama i naglo se okrenuo. Ustremio se prema vratima, na kojima je sada ugledao maršala. Zamahnuo je pesnicom, promašio i odleteo u stranu, ponesen silinom sopstvenog zamaha. Tako je naleteo tačno bradom na levu pesnicu Vajat Erpa. Ovaj udarac bio je jak kao udarac kopitom i nepogrešivo je pogodio cilj. Čovek iz Misurija se naglo okrenuo. Flaša, koju je njegov protivnik bacio na njega, okrznila mu je uvo i pogodila rame. Zamahnuo je desnom pesnicom i pogodio napadača. Onda su se umešali i ostali gosti u lokal. Nije se znalo ko koga napada. U snažnom naletu, ljudi su ga i protiv njegove volje uvukli u lokal. Tek uz užasne napore uspeo je da se dokopa vrata, ali je dotle Edi Karš već umakao. Potrajalo je nekoliko minuta pre nego što je u lokal ponovo upaljeno svetlo, a onda daljih nekoliko dragocenih minuta dok se gužva sredila i Vajat Erp mogao da ima pun pregled. Mnogi gosti su bili povređeni, bilo udarcima, bilo komadićima stakla od lampi i flaša. Napred, nedaleko od vrata, kraj prevrnutog stola ležao je krivonogi kauboj Bil Gaterland. Jedan metak smrskao mu je desni lakat, a drugi levu šaku. Bandid je uprkos tome bio pri svesti. Zakrvavljenih očiju gledao je maršala, koji je stajao pred njim. Vajat je naložio jednom mladiću da pozove lekara, a onda uhvatio Gaterlanda, podigao ga i posadio na stolicu.

— Zašto ste pucali na mene?

Lupež je samo oborio glavu i čuao. Ni na jedno maršalovo pitanje

nije odgovorio. Kada je lekar stigao i previo ga, preuzeo ga je šerif Deger na dalju nadležnost i smestio iza katanca.

Tek sada, pošto se gužva rasčistila i uzbuđenje stišalo, ljudi u salunu su se setili da mali krivonogi čovek nije bio sam. U svakom slučaju, krenuo je napolje iz saluna sa izrazito visokim čovekom, koji je dotle sve vreme stajao na začelju šanka kao da se ne poznaju. Onda su se iznenada setili Džona Djuka, stolara.

— On se sa njima veoma srdačno i prijateljski pozdravio — doviknuo je Džimi Bradok, berberin.

— I Lari je bio sa njima u salunu. Brzi Lari, kako ga je stolar nazvao! — Umešao se časovničar Forster.

Vajat Erp je sve vreme stajao blizu vrata. Dovoljno je čuo. Znači, bila su tri čoveka. Ako je jedan od njih bio Lari Kon, onda je dugonja mogao biti samo Edi Karš, a momak koji sedi iza brave, sasvim sigurno je Bil Gaterland.

Sigurno da nije bilo šerifa od Montane do Kolorada koji nije čuo za ovaj „vrlji” trio. Neko ne baš prijatno podozrenje obuzelo je maršala.

oOo

Džon Djuk, stolar, povukao je Karša sa trema, pokušavajući da ga povrati.

— Što dalje, Ed, moramo što dalje odavde da se izgubimo.

Džinovski Karš se sa mukom podiže gledajući oko sebe.

— Pakao! Bacio me je na pod, taj pas. Momak udara kao maljem.

— Moramo što pre odavde — upozori stolar i povuče dugonju u sporednu uličicu. Jedva da su odmakli nekoliko koraka, kada se iz senke jednog drveta pojavi Lari Kon. Djuk se prvo trže, pre nego što ga je prepoznao.

— Moramo što pre odavde! Bil je pucao na maršala!

— Pucao da, ali ne i pogodio — brecnu se dugonja, trljajući bradu koja ga je bolela.

— Svejedno — ponovo opomenu stolar — moramo odmah odavde.

— Šta ti hoćeš? — upitao je Lari. — Pa ti sa celom stvari nemaš ništa.

— Pokazalo se još jednom, Lari, da ti mnogo brže pucaš, nego što misliš. Salun je bio pun ljudi koji me poznaju i koji su me videli i čuli kako vas pozdravljam.

— Pa, to si baš dosta glasno činio — reče Lari Kon.

Stigli su do Djukove kuće. Skinner je odmah izleteo napolje sa uperenim revolverom. Trevis je bio toliko priseban da je ugasio svetlo. U to se začuo glas stolara Djuka.

— Ja sam to, Džoni. Upali svetlo.

Dok je stolar u najvećoj brzini sakupljao i pakovao najpotrebnije stvari, objasnio je:

— Ovo je Edi Karš, a ovaj drugi ovde, koji se ne usuđuje da uđe je Lari Kon. A ovo su Rik Skinner i Čak Trevis, sve sami prijatelji Vajata Erpa, a naročito sudije Haveloka. Nažalost, moramo da napustimo ovo gnezdašće. U „Vestern” salunu je bilo pomračenje sunca. Bil Gaterland je pucao na maršala. Mislim da je mrtav.

— Sasvim sigurno nije — promrsi Rik Skinner — ali će uskoro biti.

Teksašanin je bio prvi koji je napustio kuću.

— Ovde neću više ostati ni sekund. Erp će najkasnije za petnaest minuta biti ovde.

Odmah za njim krenuli su i ostali. Džon Djuk ih je predvodio.

— Kuda ćemo? — upitao je Trevis.

— Kod Kartera.

Trevis zastade kao ukopan.

— Karter?

— Da, Sam Karter.

— Da, gore u glavnoj ulici, sasvim u blizini šerifske kancelarije, a gradski maršal stanuje preko puta njega.

— Jesi li poludeo? — procedi Karš.

— Ne — objasni stolar cerekajući se. — Kod Sama smo bezbedni kao u anđeoskom krilu. On je već dve godine oženjen. Ima dvojé dece, radi u Flanaganovoj strugari i izuzetno je ugledan građanin u gradu Rolinsu. Čak je i član Gradskog saveta. Pre nekoliko dana sam čuo da ima šanse da postane zamenik predsednika opštine.

— I ti veruješ da smo tamo na sigurnom mestu? — pitao je Kon sumnjičavo.

— Sigurno kao u vosku. Nema boljeg mesta gde bi smo mogli da se sakrijemo. Tamo nas sigurno niko neće tražiti.

Sam Karter, koji je hteo da ode u salun, kada je čuo pucnjavu, sa pola puta se vratio kući. Sada je bio siguran da se nije prevario i da ima oštro oko za lupeže, kakav je i sam nekada bio. Znači, ona trojica koju je video pred svojom

kućom i uputio ih u salun, bili su banditi sa kojima je on nekada bio povezan. Nije mu baš bilo prijatno na duši kada se vraćao kući. Kao da je nešto slutio.

Dok je žena sa decom spavala gore na spratu, sedeo je u zamračenoj dnevnoj sobi prema ulici i napregnuto osluškivao. Njegova mračna predosećanja nisu ga prevarila. Uskoro je čuo korake na pločniku. Brze, prikradajuće korake, koji su prestali da se čuju pred ulazom njegove kuće. I dalje je sedeo nepomično i osluškivao. Onda je neko kucao i to dugo i uporno. Karter nije otvarao. Nepoznati posetilac je onda iščezao, a nekoliko trenutaka kasnije čuli su se neki sumnjivi šumovi oko dvorišne kapije. Tek tada je ustao, uzeo sa zida svoju sačmaricu, napunio je i pošao prema dvorišnim vratima.

Džoni Djuk je stajao pred njim.

— Ja sam to, Sam.

— Šta hoćeš? — Karter je primetio tamne prilike koje su se kretale iza stolare.

— Sklanjaj se s puta! — promrsio je Karš, odgurnuo ga i ušao u hodnik. Ostali su ga sledili. Odmah su se smestili u kuhinju.

— Napred, daj jednu flašu viskija! Uopšte te nisam prepoznao — rekao je Trevis, stavljajući svoje prašnjave čizme na čist, pokriven sto.

Karter je stajao na vratima. Još uvek je držao pušku u ruci.

— Šta vi hoćete, pitao sam?

Djuk je upravo zavijao cigaretu.

— Momci konačno moraju da se smeste.

— Momci? Šta ja imam s tim momcima?

Na to krupni Trevis podskoči i priđe Karteru.

— Slušaj me dobro, lupežu! Ti si čuvao naše konje kada smo išli „na pecanje“. Da nisi to možda zaboravio?

— Ja sa time nemam ništa više — reče Karter odsečno. — Od tada su prošle mnoge godine. Ja sada imam ženu i decu i pristojan posao...

Na to ga pogodi pesnica jednookog Trevisa po sred lica. Karter se zanesse unazad, no brzo se uspravi i zabi ričobradom cev puške u stomak. Ostali banditi nasrnuše na Kartera. Jedino je Skinner bio po strani, zapravo, točio je viski iz flaše koju je našao u kuhinjskom ormanu. Iznenada se na stepeništu pojavi svetlost. Banditi pustiše Kartera i izmakoše natrag. Svetlost se približavala i konačno banditi prsnuše u grohotan smeh. Pred njima je stajala žena u dugoj, beloj noćnoj košulji, bosih nogu i gledala ih zapanjeno. Onda je kriknula od straha i potrčala prema kućnim vratima. Dugonja Karš je dočepa za mišicu.

— Čekaj, srce, idem i ja s tobom.

Karter se uspravi, dohvati pušku i tresnu tako brzo dugonju po glavi da niko nije uspeo da ga spreči.

Karš samo kliznu niz zid i ostade onesvešćen u sedećem položaju. Sada je Trevis nasrnuo na Kartera. Ovaj otkoči pušku.

— Ostani gde si, Čak, inače ću te izbušiti, u to ti se kunem.

— Sam! — kriknula je žena — Sam, kakvi su ovo ljudi?

Trevis okrete glavu i pogledom prostreli ženu.

— Mi smo prijatelji, madam. Dobri prijatelji iz ranijih dana.

— Prijatelji?

— Da, i to iz onog vremena kada je vaš dragi Sam čuvao naše konje kada smo mi noću posećivali banke, praznili poštanske kase, ili u nekim sličnim takvim prilikama.

Žena uzmače. Ruka, koja joj je iznenada onemoćala, ispusti lampu, koja se uz tresak razbi. Prosuti petroleum se munjevito zapali. Karter se brzo baci na tle i ugasi vatru.

— Tako — rekao je obraćajući se svojim noćnim posetiocima, koje više nije mogao da vidi — da nastavimo razgovor. Šta vi hoćete?

— Moramo neko vreme da ostanemo ovde — reče Trevis.

— Zbog čega?

— Jer nešto smeramo.

— Ja se ništa neću upuštati.

— To od tebe niko i ne traži.

— A šta to smerate?

— To te se ne tiče.

— Zašto morate baš kod mene da se sakrivete? Idite negde na drugo mesto. Zašto niste kod tebe, Džoni? Ti ne stanuješ na glavnoj ulici, sam si, nemaš ni ženu ni decu.

— Ne ide, brate — uzvratilac. — Viđen sam sa Karšom, Konom i Gaterlandom u salunu.

Karter kresnu šibicu i osmotri posetioce.

— Gaterland, a gde je on?

— Ako je uopšte među živima, onda je u zatvoru. Bio je dovoljno lud da u salunu puca na Vajata Erpa.

— Na Vajata Erpa? Zar ste na njega naleteli?

— Da, nije moglo da se izbegne. Karter obrisa oznojano čelo.

— To sam i slutio kada sam video trojicu momaka kako dolaze u grad. Dugonju, Larija i onog što je sada u zatvoru.

— Ti se drži po strani. Radije upali svetlost u kuhinji, pa da popijemo po jedan viski.

oOo

Dok su se petorica otpadnika od zakona osećali bezbedni u kući svog nekadašnjeg druga, Vajat Erp je stajao u šerifskoj kancelariji, jedva na dvadeset jardi odstojanja od njih. Deger je zapalio lulu i promrsio!

— Šta sad?

Vajat je stajao nedaleko od prozora i zamišljeno gledao ispred sebe.

— Pomoćnik maršala je pijan. Flaerti je ranjen, a sudija se ponaša kao umobolnik. Prihvataju opkladu hiljadu prema jedan, da Trevis i Skinner imaju sada dva čoveka kao pojačanje.

— Kako ste došli na to, Erp?

— Zato što je uvek tako, zato što banditi uvek jedan drugog podržavaju kada se radi o napadu na ljude od zakona.

— Ali, oni još ne znaju jedni za druge! Karš, Gaterland i Kon su tek večeras stigli u grad. Verovatno ne poznaju Trevisa, a za Skinera sam siguran da ga nikada nisu videli. Kako su mogli da saznaju jedni za druge, kako su mogli znati šta se ovde događa i kako bi mogli međusobno da se nađu sada kada im je već zakon za petama.

Vajat odmahnu rukom.

— Ja sam takve neočekivane stvari već doživljavao, mister Deger. Ako se na kraju Dodža pojavi puma, koja je tu u prolazu, a dru-

ga puma je već u gradu, odmah se te dve jedinke iste vrste osete i povežu pre nego što iko to primeti i shvati. Bila je čista slučajnost što sam naišao u salun, pa su ona trojica tako brzopleto reagovala.

— Zar ni jednog od njih zaista niste poznavali?

— Ne, ali su oni mene poznavali i verovatno pomislili da sam baš njima na tragu. Verovatno su nešto skoro zabrljali. No, pustimo to. Pretresli smo stolarevu kuću uzalud. S kim je on još bio blizak, osim sa mesarom, koga smo upravo ispitili?

— S kim? — stari šerif se nasmeha. — Bolje me pitajte s kim nije. Stolar je u ovakvom paklenom mestu kao što je Rolins, veoma tražena ličnost.

— Ništa onda. U tom slučaju moramo odmah do Haveloka. Bojim se da će tamo uskoro biti veoma vruće. Već su bili tamo i sigurno će se vratiti.

— Svakako. — Deger ustade, uze šešir i istrese lulu. — Nije zgodno što smo sami. Kad bih znao ko je od one dvojice lupeža udesio Flaertija.

Vajat je predložio da ne gase svetlo u šerifskoj kancelariji i da napuste kuću preko sporednog ulaza. Izašli su u mračno dvorište. Deger je nešto nezadovoljno mrmeljao sebi u bradu. Ova noćna šetnja mu nije naročito godila. Ne bi se moglo reći da je bio baš plašljiv čovek, ali bi se osećao daleko bolje da mu mladi Flaerti štiti leđa.

Vajat nije rekao ni reč o onome što se dogodilo u Havelokovoj kući. Nije hteo da tom bednom, preplašenom čoveku još nešto natovari

na vrat. Ostavio je šerifa da veruje da je Flaertija ranio jedan od bandita. Osim toga, to ništa ne bi promenilo na stvari. Išli su obilaznim putem i prilazili sudijinoj kući sa severne strane. Kuća se nalazila u potpunom mraku. Kada su došli do začelja kuće, čovek iz Misurija reče šerifu da tu sačeka.

— Šta sad smerate? Nemate valjda samoubilačku nameru da se opet uvučete u mračni vrt, Erp?

— Moraću, moram u kuću...

Vajat se prikrađao bešumno duž živice, dok je Deger napregnuto osluškivao. Nije čuo ni najmanji šum. Čovek iz Misurija je stigao na sedam jardi od sporednog ulaza u kuću i zaklonio se iza jednog žbuna. Pred njim se nalazila čistina, osvetljena bledom svetlošću zvezda. Ako bi banditi bili negde pritajeni, predstavljao bi im na toj čistini odličnu metu. Zato je skinuo šešir s glave i bacio ga na čistinu. Ništa! Zatim se uspravio i potrčao velikim skokovima napred. Stigao je do stepenica koje vode na sporedni ulaz. Popeo se i uhvatio za bravu. Vrata su bila zaključana. Pakao, mora u kuću! Kucao je uporno, ali se niko nije odazvao. Zatim je pokušao da kroz prozor uđe u kuću. No, ni tamo nije imao sreće, prozor je takođe bio zaključan. Legao je na tle i polako puzao prema uglu kuće. Hteo je da uzdigne glavu, ali se brzo ponovo priljubio uz tle. Na pet jardi od njega stajao je čovek sa puškom u ruci. Čovek iz Misurija je naprezao vid da bi prepoznao ko bi mogao biti nepoznat sa puškom. Havelok nije mogao biti, on je znatno viši. Možda Skinner? Vajat nije imao vremena za gubljenje.

Bučno je otkočio revolver. Čovek se naglo okrete.

— Ne mrdaj! — naredi mu maršal.

— Masa Erp! To sam ja, Džoel!

Vajat se malo uspravi i doviknu crncu.

— Hodi ovamo!

Sluga spremno priđe i čučnu kraj Erpa.

— Zašto stojiš tu, napolju?

— Da li treba ja čekati ubice u kući?

— Gde je sudija?

— On otići.

— Šta? — Vajat je postavio pitanje samo da bi saznao da li je Havelok na spratu, ili na prizemlju. Ni na pamet mu nije padala misao da bi sudija mogao negde da ode iz kuće.

— Otišao? Kuda to?

— Džoel to ne zna, masa Erp.

— Kada je otišao?

— Pet minuta posle otići masa Erp, sudija isto otići.

Vajat zabaci šešir na potiljak i obriše čelo.

— Da li je nešto poneo?

— Da, pušku!

Velika sudijina kuća, bila je znači prazna.

— Hajdemo — rekao je crncu i pošao prema Degeru.

Kada je šerif primetio dve senke kako mu prilaze, otkočio je kolt i uzviknuo:

— Stoj!

— To sam ja sa crncem — uzvraća Erp.

Kada je šerif saznao šta se dogodilo, opsovao je ljutito.

— Znači, tako stoje stvari. Džen-tilmen je uhvatio maglu i sada na

kraju, moramo kašu da kušamo sami.

— Zar ste nešto drugo očekivali?

Ponovo su se uputili obilaznim putem natrag, prema glavnoj ulici. Šerif Deger iznenada stade. Upravo su bili stigli pred kuću kovača Gordona Trija, kada šerif dade znak dvojici svojih pratilaca da sačekaju u senci kuće.

— Šta se desilo? — upitao je Vajat šapatom.

Deger pokaza na kovačnicu.

— Momak čija je ovo kuća, takođe je u prijateljstvu sa Djukom.

— U redu. Onda ćemo mu učiniti noćnu posetu, šerife.

Vajat je sa crncem pošao oko kuće prebacio se preko ograde i stao iza jednih kola.

— Ti ostani ovde, Džoel. Pucaćeš samo ako ti ja budem rekao.

Crnac spremno klimnu glavom. Kolena su mu klecala od straha. Sasvim sigurno je već odavno prevalio šezdesetu godinu i svakako da nije ni sanjao da će se još ikada upustiti u ovako opasnu avanturu.

Vajat, poguren, potrča prema stepenicama koje su vodile do vrata. Nisu bila zaključana. Vajat ih malo izdiže da ne bi škripala i uđe u hodnik. Odmah se priljubio uz zid i osluškivao. U to je na kapiju zakucao šerif. U sledećem trenutku se iza Vajata naglo otvoriše vrata i dve krupne, snažne šake stegoše ga oko vrata. Vajat zamahnu levim laktom i pogodi svog napadača tako snažno u rebra, da ovaj jeknu i pusti ga. Zatim se okrenuo i levim aperlom pogodio napadača u bradu takvom žestinom da se ovaj onesvestio. Šerif je još uvek lupao na ulazna vrata. Vajat pohita da

mu otvori. Deger ga je zapanjeno pogledao.

— Vi?

— Da.

— Gde je kovač?

— Već me je pozdravio i sada se **pravo** odmara od toga.

Šerif zabaci šešir i zalupi vrata za sobom. Vajat kresnu šibicu i počeo da traži lampu. Uskoro je hodnik bio osvetljen. Šerif pozva crnca u kuću.

— Tako, crno momče, reče mu maršal, tvoja dužnost je da paziš na kovača.

Crnac spremno uperi pušku na još uvek poluošamućenog čoveka. U međuvremenu, Vajat i Deger su pretražili kuću. Bila je prazna. Kada su se vratili, krupni kovač je još sedeo na podu i gledao ih mračno.

— S kakvim pravom me u ovo doba uznemiravate u mojoj kući, šerife?

Deger nestrpljivo odmahnu rukom.

— Reci nam gde se krije Džon Djuk?

— Djuk, šta je s njim? Ja...

U tom trenutku se čulo kucanje na ulaznim vratima. Vajat naglim pokretom podiže kovača na noge i došapnu mu:

— Sada ćete otvoriti vrata i pustiti čoveka da uđe. Ne smete nijednim gestom odati da niste sami. U protivnom, još sutra će vaš prijatelj Djuk imati posao da vam isteše sanduk.

Nesigurnim koracima kovač pođe vratima, otvori ih i na svoj užas na njima ugleda stolara.

— Ja sam to, Gordon. Pusti me unutra, moram da govorim s tobom.

Vajat koji je stajao neposredno iza Gordona, povuče ga lako za rukav. Ovaj otvori šire vrata i Djuk uđe u hodnik. Učinio je samo jedan korak, a onda iznenada zastao, podozrevajući. Iako je bilo prilično mračno, učinilo mu se da mu je kovač dao znak, neprimetno namignuvši. Odmah je ustuknuo nazad. Maršal, međutim, priskoči, stavi mu ruku na usta i naglo uvuče u hodnik. Stolar je uplašeno pogledao oko sebe.

— Znači, tako stoje stvari. Čovek pođe da poseti prijatelja, a napadnu ga oblasni šerif i maršal.

— Savetujem vam da birate reči, Djuk. Gde su oni?

— Ko to? — stolar se pravio nevešt.

Deger mu je prišao tako blizu, da ga je gotovo pilepio uz zid.

— Ako nameravaš da me praviš budalom, lupežu jedan, napraviću iverke od tebe. Pitao sam gde se skriva banda?

— Kod mene nisu.

— A gde su onda? — umeša se Vajat Erp.

— Nemam pojma.

— Vi ste bili u salunu sa Konom, Gaterlandom i Karšom. Dakle, gde su ti momci?

Tvrd, odsečan ton u maršalovom glasu, omekšao je ovog ne baš hrabrog prijatelja bandita.

— Kod Sama — odgovorio je oborene glave.

— U redu — reče šerif. — Sada ću te odvesti u zatvor. Ako si slučajno pokušao da me pošalješ u klopku, visićeš sa ostalima. Da li ti je jasno?

— Rekao sam vam istinu, šerife,

— Oni su dakle, kod Sama Kartera?

— Da...

Stolar Džon Djuk odveden je u zatvor. Izveli su ga iz kovačeve kuće na sporedan izlaz. Vajat je predložio da crnac ostane i čuva zatvo-renika.

Ugasili su lampu i onda zajedno krenuli prema Karterovoj kući. Ponovili su staru taktiku: maršal je prilazio kući sa sporedne, dvorišne strane, a šerif išao na glavna vrata. Na Degerovo kucanje, niko nije odgovorio. Vajat je otkrio jedan nižak prozor i ušao u hodnik. Za nekoliko minuta je utvrdio da u prizemlju nema nikog. U kuhinji je otkrio veći broj poluispijenih čaša. Onda je pošao prema ulaznim vratima i otvorio ih. Deger uđe u hodnik.

— Gnezdo je prazno. U svakom slučaju bar ovde, u prizemlju.

Deger stade uz stepenice koje su vodile na sprat i povika.

— Gospodo Karter!

— Šerife, jeste li to vi? — čuo se uplašen ženski glas.

— Da, gde je vaš muž?

— Oni su ga odveli. Trevis i ostali.

— Kuda?

— Ne znam. Džon Djuk je pošao do kovača. Dogovorili su se da će se vratiti za pet minuta. Ako ne dođe u ugovoreno vreme, otići će odavde.

Deger je za svaki slučaj otišao na sprat i pregledao celu kuću. Ništa! Ptičice su odletele. Dva čuvara zakona stajala su na vratima Karterove kuće.

— Šta sad? — upitao je šerif umorno.

— Vi idite u kancelariju i čuvajte Gaterlanda i Djuka. Nije isključeno da će ostali pokušati da izvu-ku svoje prijatelje...

Deger je osećao da ga čovek iz Misurija šalje nazad u kancelariju samo da bi ga poštedeo daljih napora i opasnosti, no bio je dovoljno ponosan da se usprotivi.

— Ne, Vajat, ja ostajem uz vas. Sami se baš nećete najbolje snaći u vama potpuno nepoznatom gradu.

Čovek iz Misurija je bio uporan, tako da se Deger vratio u kancelariju i sa unutrašnje strane dobro zatvorio vrata i prozore, kao što se dogovorio sa maršalom.

Vajat Erp je sada stajao sam, protiv četvorice ljudi u mraku nepoznatog grada. Kuda je mogao da ode sudija Havelok? Gde se kriju četvorica bandita?

Čovek iz Misurija odlučio da ode u veliku konjušnicu na kraju glavne ulice i pogleda malo unaokolo. To je u svim gradovima bilo mesto gde su ljudi dolazili i odlazili u svako doba dana i noći, pa bi i četvorica bandita mogla da budu tamo. Bio mu je potreban pun sat da se nečujno uvuče u veliko dvorište Liverijeve konjušnice, a zatim još četvrt sata da se prišunja štali. To je u ovoj noći bio najopasniji poduhvat. Štala je naime, imala samo jedna vrata.

Vajat naglo gurnu vrata i odmah se naglo baci u stranu, u jedan boks. No, ni tu nije bilo Trevi-sove bande. Maršal je sve temeljno pretražio, međutim, osim sedam konja ništa drugo nije mogao da otkrije. I ostava za hranu je bila prazna. Zbog toga je odlučio da pretraži stari ambar, nedaleko odav-

de. Napustio je štalu i počeo da se šunja dvorištem u kome je već jednom na njega pucano...

oOo

Čak Trevis je odmah pošto je ugovoreno vreme isteklo, napustio kuću Sama Kartera. Pratili su ga, naravno, Karš, Kon i Skinner, a Kartera su na silu povelili, iako se otimao rukama i nogama. Vezali su mu ruke i učukali ga, strpavši mu veliku krpu u usta. Odmaglili su kroz sporednu ulicu. Kuda? Neodlučno, stajali su nekoliko trenutaka u senci jedne kuće. Iznenada se Rik Skinner trže. Neko je nailazio. Trevis se naže i osmotri. Ostalima je došapnuo:

— Ni glasa!

Neki čovek je išao ulicom vukući noge, zastajkujući i osvrćući se svaki čas. Konačno je stigao do kuće, gde su u udubljenju vrata stajali sakriveni razbojnici. Jednooki bandit Čak Trevis, skoči na čoveka, stavi mu ruku na usta i povuče ga u senku. Skinner kresnu šibicu. Kada slaba, treperava svetlost obasja lice noćnog prolaznika Trevis i Skinner istovremeno uzviknuše od iznenađenja. Bio je to niko drugi do oblasni sudija Havelok. Skinner se istog časa ustremi na nesrećnika, koji je stajao potpuno okamenjen od straha. Trevis povuče Teksašanina nazad, međutim, on je već svojim snažnim rukama stezao vrat izbezumljenog Haveloka.

— Najzad sam te se dočepao, kućkin sine!

Ridobradi bandit je morao udarcem pesnice da ga odvoji od sudije.

— Je si li lud, čoveče? Momak dolazi kao poručen. Sada imamo taoca.

Teško dišući, Teksašanin se naslonio na zid kuće.

— Devet godina sam čekao ovaj trenutak, Čak. Neću dozvoliti da me ti...

— Zaveži! — odbrusi mu jednooki. — Upali smo u gadan sos, brate. Vajat Erp nam je za petama. Odvukao je Karšovog, Gaterlandovog i Konovog konja, a verovatno i naše konje iz konjušnice.

— Onda ćemo nabaviti druge konje! — rekao je Teksašanin, jedva savlađujući gnev.

— A gde to? Možda kod šerifa? U konjušnicu me ne bi odvuklo ni deset ljudi. Sigurno je opkoljena, ili pod prismotrom.

— U svakoj drugoj štali ima konja — umeša se Karš.

— I u svakoj drugoj štali možeš da računaš na maršala! — breću se Trevis. Skinner je uostalom to i doživeo.

Teksašanin je oborio glavu. Devet dugih godina je čekao ovaj trenutak i sada kada je došao, nije mogao ništa. Baš ništa. Na svega dva koraka od njega, stajao je njegov smrtni neprijatelj, čovek koji ga je poslao u pakao Seskateve. Međutim, nije smeo da mu se sveti. Trevis, koji je strepeo od nekog nepromišljenog Teksašaninovog pokreta, pokušavao je da ga umiri.

— On ti neće umaći, Rik. On je tvoj čovek, svi to znamo. Ali, malo moraš odložiti osvetu, još nam je potreban,

— Kuda ćemo sad? — prekide ga Lari Kon nestrpljivo. — Nemam baš volje da ovde pustim korenje. Mislim da je najbolje da odmaglimo iz Rolinsa.

Trevis se usprotivio.

— Odmaglimo? Kuda to? Samo ovde imamo šansu da se sakrijemo, dok ne dođe trenutak da napadnemo. Nas smo četvorica, a Vajat Erp je sam.

— Ne zaboravi šerifa! — podseti ga Skinner.

— Nisam ga zaboravio a i ne računam mnogo na njega. On je staro kljuse i protiv nas je nemoćan. Ne, naš čovek je maršal. A on sam vredi za šestoricu. Uostalom, ti to najbolje znaš.

Skinner je stezao pesnice.

— U redu, hajdemo. Ali, Havelok će biti ispred mene. Ako samo nešto pokuša, ubiću ga.

Konačno su krenuli. Posle izvesnog vremena, ponovo su zastali kraj jednog mračnog korala. Niko nije primetio pušku, koja je sudiji prilikom napada ispala i ostala da stoji naslonjena na zid. Iznenada Trevisu sinu sumanuta ideja.

— Momci, znam gde ćemo se smestiti i gde sigurno niko neće da nas traži. Šta mislite, kako bi bilo da se smestimo kod Lija Kolinsa?

Ostali ga upitno pogledaše.

— Ko je to?

— Kolins je jedan debeljuškasti, simpatičan momak, koji na svetu najviše voli viski. Osim toga, gotovo uvek spava. Ah, da, gotovo sam zaboravio da vam kažem. On nosi jednu lepu petokraku zvezdu na grudima, koju je dobio od vlade. Zvezdu u krugu. On je pomoćnik maršala ove pokrajine.

— Jesi li potpuno poludeo?! uzviknu Skinner.

Lari Kon, koji se bio smestio na ogradu korala, odmah skoči na noge.

— Šta to? Ja sam mislio da je ovde šerif?

Trevis premesti izgrizenu lulu u drugi kraj usana i odgovori:

— Tačno, ali iz nekih nerazumljivih razloga ovde postoji i pomoćnik maršala. To sam sasvim slučajno saznao. Video sam ga u jednoj krčmi pomodrelog od pića. Bio je plav kao kaput severnjačkog vojnika.

Dakle, u ovom prokletom gradu postoji još neko sa zvezdom. To saznanje uopšte nije oduševilo ni Kona, ni Karša.

— Bez brige, momci. On nije Vajat Erp. Kolins je u stvari jedan potpuno bezazlen momak. Sam će đavo znati kako je došao do zvezde. Možda je pre dvadeset godina i bio oštar momak. Sada ga je viski sasvim omekšao. Znam gde stanuje. Sasvim zgodna kućica, gde možemo da se ispavamo.

Iako niko od bandita, a naročito Lari Kon nije delio Trevisovo oduševljenje, ipak su četiri bandita sa svoja dva zarobljenika krenuli ka kući Lija Kolinsa. To je bio najdrskiji poduhvat ove lupeške četvorke.

Kolins nije nikada zaključavao kuću, pa ni ove noći. Kada je iznenada ugledao jarku svetlost lampe i nekoliko ljudi oko svoje postelje, otresao je glavom i ponovo legao s namerom da se okrene prema zidu. Mislio je da sanja. Krupni Edi Kars ga snažno dokopa za grudi i povuče.

— Imaš posetu, brate!

Kolins se odmah, naglo otreznio, iako je pre nekoliko sati legao prilično pijan. Sedeo je na ivici kreveta i potpuno zbunjeno posmatrao lica četvorice bandita. Nikog od njih nije poznavao. Tek onda je primetio iznenada Sama Kartera i kraj njega, od užasa, sudiju Haveloka. Obojici su ruke bile vezane, a usta zapušena.

— Tako, debeljko — reče Trevis cereći se. — Dovoljno si spavao. Ustaj! Žedni smo i gladni. Zar ne, momci?

Gurali su bunovnog Kolinsa ispred sebe prema kuhinji i bubotkama ga terali da se pobrine za jelo i piće. Lica potpuno izobličena od paničnog straha, sudija Havelok je sedeo na podu kraj kuhinjskih vrata. Rik Skinner se spustio na jedan tronožac pored njega, ne puštajući ga iz vida. Podsećao je na veliku mačku ispred mišje rupe. Karterovo lice bilo je tvrdo i mračno.

Kon, Trevis i Karš su sedeli za stolom i igrali poker. Kolins je za to vreme stajao kraj vrata, podbuo i staklasta pogleda. U kuhinji je vladala tišina. Samo se čulo lako padanje karata na kuhinjski sto. Četvorica bandita su imali nerve kao konopce. Igrali su poker nekoliko sati, a kada su se konačno umorili, odredili su raspored stražarenja i polegali na pod. Kolins je morao da im donese jastuke i pokrivače. Posle toga su i njega vezali i strpali mu krpu u usta. Čak Trevis je bio poslednji na straži. Kada se oko šest sati napolju počelo da razdanjuje, probudio je grubo ostale.

— Tako, momci, spremajte se. Za jedan sat počinje borba. — Skinner se trže.

— Borba? — Upitno je gledao tvrdo lice jednookog bandita, izbrazdano bezbrojnim borama.

— Da, brate, borba. Valjda ti je jasno da se moramo boriti.

— Boriti? Na ulici?

— Da.

— Možda protiv Vajata Erpa?

— Da — promrsi jednooki.

Skinner podskoči.

— Ti mora da si poludeo! Ne računaj valjda ozbiljno da protiv njega imaš bilo kakve šanse?

— Ja sam ne, ali sa vama, da.

— Samo bez mene. Ja sam ga video kako se bori gore u planinama i to protiv Pineridža. Ne, Čak, time ćeš se sam pozabaviti.

— Grešiš, Rik. I ti ćeš učestvovati. Svi će. Mi, naime nemamo drugog izbora. Bekstvo iz Rolinsa bila bi naša propast. Sam si, uostalom rekao da će nam maršal ostati na tragu, sve dok i poslednjeg od nas ne uhvati. Dakle, moramo da ostanemo i da se borimo.

Skinner nije bio čovek sposoban za otvorenu borbu. U suštini bio je kukavica.

— Borba bi značila naš kraj. Sva četvorica nemamo ni najmanju šansu protiv njega. Pohvataće nas kao prerijske zečeve. Ne, brate, moraćete bez mene.

Ridobradi mu se unese u lice i povika:

— Ići ćeš sa nama i te kako, momče! Za ovu poslednju gužvu treba tebi da zahvalim. Što se mene tiče, ja se nikad ne bi sukobio sa maršalom. Nikad! — Onda je

pogledao ostale članove bande. — Ima li još ko nešto da kaže?

Ne, niko nije imao šta da kaže. I ovog puta se pokazalo da je šef bande, Čak Trevis imao veliki uticaj na svoje ljude.

— Mi ćemo se boriti, ljudi, kao što su se borili Hendersonovi u Čeniji.

— To je bilo pre sedam godina — umeša se Kon.

— Svejedno, mi ostajemo ovde i bijemo svoju bitku. Ili ćemo mi pobediti njega, ili on nas, drugog puta svakako nema. Ako budemo pobjegli, za dva sata imaćemo celu gomilu za sobom. Ubrzo će sve kukavice ovog grada izmiliti iz svojih rupa i krenuti u poturu za nama.

Ako budemo bežali, imaćemo ih za petama i to ne samo maršala, nego i mnoge druge. Prema tome, moramo izabrati borbu na ulici. Samo tako imamo izgleda da se izvučemo. Ako nam to uspe, Rolins je naš.

Govorio je dalje, i njegove divlje, pomamne reči, dovele su ostale, koji su bez razlike bili slabijeg karaktera, u borbeno uzbuđenje koje ih nije napuštalo.

— A šta ćemo sa ovima ovde? — upita Karš, pokazujući na trojicu zarobljenika.

— Oni će umreti pre borbe! — siktao je Skinner.

— Posle — odseče Trevis, koji nipošto nije imao nameru da sebi navuče na vrat ubistvo sudije i pomoćnika maršala.

Nadao se u stvari da će se posle borbe, iz koje će izaći kao pobednici, na neki način osloboditi trojice svojih kompanjona. Naravno, to što nije hteo da ubije trojicu zaroblje-

nika, nipošto nije bilo zbog toga što se bojao da ne opterećuje svoju savest novim ubistvima. U tome je bio i te kako „iskusan”. Jedino što ga je sprečavalo da poćini zloćin bio je strah da će ga to skupo koštati. I još nešto. Ovaj bandit, premazan svim mastima računao je i sa porazom, ali to nikako nije hteo drugima da kaže.

Čaku Trevisu je trebalo četvrt sata da skuje plan. Onda su se dali na posao. Zarobljenike su tako vezali, da ne samo da nisu mogli da se pomaknu, nego ni da daju glas od sebe. U nemoćnom besu, Skinner je udario sudiju iz sve snage nogom.

— Neće dugo potrajati, Havelok, a ja ću se vratiti. Onda ćemo se nas dvojica u miru i tišini obraćunati. Jesi li video ono drvo napolje u dvorištu? Ja sam ga otkrio jutros kada sam se probudio. Tada sam odlučio da ćeš umreti, na jednoj grani...

Onda su pošli prema vratima. Bilo je nekoliko minuta do sedam. Krenuli su na unapred ugovorena mesta. Sve se odvijalo po planu. Ustvari, sve je bilo kao i u mnogim drugim gradovima, u kojima je čovek iz Misurija vodio borbu na život i na smrt sa bandom bezoćnih lupeža.

Odmah posle pola šest, Vajat je našao Havelokovu pušku u uličici. U pesku je otkrio jasne tragove više pari čizama, koje su vodile do koralu. Zatim su se izgubili u glavnoj ulici taćno preko puta kuće u kojoj je stanovao Li Kolins. Naravno, taj podatak Vajat Erp nije znao. Maršal se uputio u šerifsku kancelariju. Stari Deger se bunovan do-teturao do vrata i otvorio ih.

— A, to ste vi, Vajat! — rekao je srdačno, a onda se setio paklene situacije u kojoj se grad nalazi i počeo namršteno da se oblači. Vajat je pregledao svoj revolver i zamolio šerifa da mu da pušku. Deger mu dade vinčesterku.

— Predstoji ulična borba, mister Deger. U to sam uveren. Hteo sam nešto da vas zamolim. Ni u kom slučaju ne napuštajte kancelariju.

— Ne, Vajat, tu vam molbu ne mogu uslišiti.

— To je moja borba, šerife!

Deger je saznao da se u vlasti razbojnika ne nalazi samo Karter, nego i sudija Havelok. Zatim se Erp raspitao ko stanuje u kućama preko puta uzane uličice, nedaleko od mesta gde su se tragovi lupeža izgubili. Deger protrlja oči.

— Tamo je kuća starog Felbera, obučara. Do njega stanuje sarač Hejn. Ah, da tu stanuje još i Kolins, pomoćnik maršala. Tačno preko puta u maloj drvenoj kući...

Vajat je dovoljno saznao. Jasno, sada po danu, nije više mogao da uđe u bilo koju od kuća. Ipak, bilo mu je dovoljno da zna gde se banda sakrila. Na tome je, uostalom i zasnovao svoj plan. Zauzeo je busiju preko puta tri sumnjive kuće u kolskoj kapiji Vels Fargo kompanije. Konačno! Erpu se činilo da je prošla čitava večnost, kada na Kolimsovoj kući vrata otškrinuše. Karš, Kon i Skinner izađoše i pohaćaše svaki na svoje mesto. Vajat je sada znao gde se ko od njih postavio, izuzev Teksašanina. Lari Kon se ukopao na deset jardi od ugla male ulice koja je izbijala na glavnu i zaklonio se iza bačve za kišnicu.

Nije video jahača, koji je ušao u uličicu, ali sa gornje strane. Čim je ugledao Kona kako se šunja i krije iza bačve, kliznuo je iz sedla, vezao konja iza jedne kuće i došunja se na deset jardi od Larija, tako da ga ovaj nije video. Kada je stigao na deset jardi, držeći se tremova, čovek izađe na ulicu i doviknu tiho.

— Lari!

Kon se trže i naglo okrete. Ruka bandita koju je držao na dršci kolta, odjednom kao da se okamenilo. Očiju razrogačenih od straha, pijljio je u čoveka na ulici.

Bio je to visok, vitak čovek, lako preplanulog lica, lepih, gotovo aristokratskih crta lica, sa koga su gledala dva prodorna plava oka. Nosio je crno odelo i snežno belu košulju sa riševima. Imao je crni opasač sa dva velika revolvera, čije su drške bile ukrašene slonovačom. Stetson mu je bio navučen na čelo. Razbojnik Lari Kon dobro je poznao ovog čoveka. Pre dvanaest dana sedeo je sa njim u Roki Springsu za kartaškim stolom i izgubio dve stotine dolara. Pošto mu je Lari rekao da je varalica, ovaj ga je izazvao na dvoboj. Srećom, Gaterland se umešao. Njemu Kon može da zahvali što nije došlo do dvoboja. Bil Gaterland je Konu došapnuo samo dve reči. Dve reči koje su bile dovoljne da brzi Lari uhvati maglu.

— Dok Holidej!

Gaterland je obavestio Larija ko mu je partner u kocki. Sačekali su prikriveni, da napusti grad, a tek onda su dan kasnije napustili Roki Springs. Izaći na dvoboj sa takvim

čovekom, nije čak ni Lariju Konu, zvanom brzi Lari, padalo na pamet.

Kada su onako neslavno oterani, doživeli poraz pri pokušaju napada na poštansku stanicu, Lariju Dok Holidej nije izlazio iz glave. Sumnjao je da je čuveni kockar umešao prste u to. Međutim, to nije govorio ostalima.

Grom i pakao! mislio je Lari. Baš sad je morao da se tu pojavi. Kockar reče sasvim tiho:

— Baci oružje, Lari!

Kao hipnotisan, Kon otvori šaku i kolt kliznu na zemlju.

— Izadi na ulicu! — naredi Holidej.

Bandit lagano siđe s trema. Dok Holidej se uputi prema njemu sigurno i mirno. Nije imao oružje u ruci. Zastao je tek na pola koraka ispred Kona.

— Ti nisi imao nameru da ovog jutra umreš, Lari? — Upitao je tiho sa neskrivenom porugom u glasu.

Kon nije mogao da se pokrene, kockarev pogled ga je prikovao u mestu. Bio je kao paralizovan. Polako mu se u dnu svesti javljala jedna misao. Setio se Karša, dugonje Karša, koji je nešto napred na uglu glavne ulice iza pojila za koje je čučao na jedva dvadeset jardi. U Holidejevoj ruci se iznenada stvorio revolver. Kon je gledao u veliku poniklovanu cev revolvera. Gospode! Mogao se zakleti da uopšte nije video pokret kojim je kockar izvukao oružje. U tom trenutku Lari Konu, bilo je jasno da je velika borba izgubljena pre nego što je počela. Iz tih mračnih razmišljanja, trgao ga je Holidejev glas.

— Idi napred, Lari. Stani tek na

uglu. Idi čuteći, bez podvala i trikova.

Kon se okrenuo i počeo da korača, mehanički, kao navijena lutka. Do sredine ulice bilo je još deset koraka. Tu je zastao. Holidej je stajao iza njega i ugledao velikog Karša iza pojila.

— Edi! — došapnu kockar.

Karš okrete glavu. Bezbojne oči samo što mu nisu ispale iz duplji, kada je kraj Kona ugledao zubara iz Bostona i revolver uperen u sopstvene grudi.

— Ostavi kolt na zemlju, Edi, i dođi ovamo — reče mu kockar.

Herkulski građen razbojnik piljao je i dalje u uperen revolver. Tek kada ga je Holidej otkočio, bacio je svoj kolt i prišao uglu.

— Okrenite se, džentlmeni, licem prema ulici. Tako. A sad krenite napred. Pet koraka. A sad stanite jedan uz drugog.

Tačno u trenutku kada je jednooki bandit, Čak Trevis napustio kuću, njegova dva kompanjona su se našla na sredini ulice. Trevis je sišao niz stepenice trema i zastao na tri koraka od njih. Onda je nedvosmislenim pokretom desnog kažiprsta pokazao na slepoočnicu. Međutim, dva bandita su stajala kao okamenjena. Okoreli razbojnik je iznenada postao podozriv. Okrenuo je glavu u pravcu Džekinsonovog bara i na taj način odao Holideju mesto gde se nalazi još jedan bandit u zasedi. U to Vajat Erp izađe na ulicu iza Trevisa. U glavnoj ulici je vladala tišina. Zbog toga je prodorno odjeknulo repetiranje vinčesterke. Trevis se nije okrenuo. Stajao je ukočeno sa rukama savijenim u laktovima i neodoljivo pod-

sećao na drvenog kauboja koji je krasio Ovensov „Vestern” salon.

Samo je jedan u ovom trenutku počinio grešku. Čovek, koji konačno u svom životu ništa drugo nije činio osim grešaka: Rik Skinner. Iškočio je iz svog skrovišta i uperio revolver da iz zasede ubije omraženog maršala. Vajat je blagovremeno primetio pokret i podigao cev vinčesterke. Na to sa ugla odjeknu revolverski hitac preko ulice. Vajat oslušnu zvuk i zabaci glavu u stranu. Gotovo neprimetan osmeh zaigrao mu je oko usana. Skinnerov revolver ležao je u prašini. Lica izobličeno od bola i gneva, Teksanin je stezao ranjenu ruku i ponovo skočio u zaklon da bi nepovređenom levicom izvukao drugi revolver. Sada glavnom ulicom odjeknu pucanj puške. Rik Skinner se sunovrati na sredinu ulice. Preko, ispred svoje kancelarije stajao je stari šerif Deger, držeći pušku iz koje je izlazila tanka nit dima. Dok Holidej je stajao iza Edija Karša i Larija Kona. Deger pogleda maršala, pa okrete glavu na drugu stranu.

— Je li to on, Vajat? — upitao je muklo.

Čovek iz Misurija klimnu glavom.

— Da, šerife, to je on.

Stari oblasni šerif prođe mimo Karša i Kona i zastade ispred Holideja. Ispitivački ga je odmerio pre nego što je rekao:

— Sasvim sam vas drugačije zamisljao. Jedno je ipak tačno. Vi zaista imate izuzetan talenat da se pojavite u pravom trenutku...

Vajat Erp je razoružao Čaka Trevisa i sproveo ga u zatvor. U ćeliji do njegove, bili su Karš i Kon. Posle toga su Kolins, Havelok i Karter oslobođeni.

Kada je sudija saznao da je Skinner mrtav, odahnuo je i otišao bez i jedne reči. Deger je gledao za njim.

— On stvarno ne može da se izmeni. Pobrinuću se da što pre bude smenjen odavde.

Nepun sat kasnije jahali su Vajat Erp i Dok Holidej jedan uz drugog ćutke iz Rolinsa prema udaljenim Larami planinama.

K R A J

Čitaoci mogu dobiti niže navedene sveske „Crtanih romana“ ako uplate na ček račun br. 657-1-155. NIP „Forum“. Novi Sad, po 1.— din. po svesci i ukupno 0,30 din. za poštarinu.

1. Divlji vetar	81. Uzvodno od Kalgarija
2. Tajanstveni došljak	82. Misterija u rudniku
3. Bitka za ranč	88. Zlato Ontarija
4. Napad iz svemira	91. Zamka
5. Okean gori	93. Srebrno sedlo
6. Zamka za ubice	94. Sin poglavice
7. Crna lisica	95. Krv i zlato
8. Klopka	96. Dvostruka klopka
9. Zlato apača	97. Dinamitaši
10. Obračun u Teksasu	98. Noću se puca
11. Beli poglavica	99. Maskirani jahač
12. Posao za Karsona	100. Karson na fragu
41. Kolorado Kid	101. Grad bezakonja
42. Osvetnici	102. Rat Dejvi Kroketa
44. Potera	103. Kanzas deli pravdu
45. Crni jahač	104. Kidnaperi
46. Avefinjski grad	105. Karson i vrač
47. Pacifik ekspres	106. Konjokradice
48. Zlatni ekser	107. Patrola na Pekosu
49. Roj Renk i provalnici	108. Stranac u sedlu
50. Poslednji od Džemsovih	109. Pobuna u Meksiku
51. Daltoni dolaze	110. Dejvi Kroketa i pirati
73. Miran grad	111. Kanzas protiv Samsona
74. Napad na voz	112. Čarabli narednik
75. Na ratnoj stazi	113. Napad na banku
76. Požar na jugu	114. Siluks napadaju
77. Pustinjaški saputnici	115. Po cenu života
78. Komančerosi	116. Jahač iz Arizone
79. Bitka za Dakotu	117. Fantom visokih brda
80. Šerif bez značke	

118. Dejvi Krokot u opasnosti
119. Šerif se vraća
120. Ucenjivači
121. Unakrsna vatra
122. Tajna mislija
123. Stranci na ranču
124. Ko je ubica
125. Misuri u plamenu
126. Ratnički prolaz
127. Značka za hrabrost
128. Pljačkaši
129. Diližansa za Hjuston
130. Poslednji lov
131. Prolaz Karibu
132. Brži od najbržeg
133. Osvećenik
134. Salun
135. Močvara
136. Zemlja Komanča
137. Čejen
138. Žed za zlatom
139. Rukavica smrti
140. Banditova osveta
141. Nasilje
142. Rančeroz sin
143. Bekstvo iz Jume
144. Čovek s koštom
145. Ovčar

146. Vođa karavana
147. Indijanski borac
148. Dug časti
149. Zakon košta
150. Poslednji metak
151. Zasede kod Lili Neka
152. Kockar iz Alama
153. Duh rudnika srebra
154. Bandit s maskom
155. Žlg srama
156. Kalamiti Džejn
157. San Francisco
158. Šerif bandit
159. Zaseda u Rinkonu
160. Srebrni koš
161. Farma na Red Riveru
162. Lovci bufala
163. Levoruki revolveraš
164. Šerif iz Glenhorna
165. Poglavica Komanča
166. Grad bez zakona
167. Na ratnoj stazi
168. Bekstvo sa vešala
169. Karavan
170. Balada o koštu
171. Prognanik Lu
172. Begunac
173. Smrt u preriji

ČETVRTKOM
U PRODAJI

PANORAMA

NOVO ! NOVO ! NOVO ! NOVO !

ČETVRTI BROJ

STRIPOTEKE „PANORAMA“

U SEPTEMBRU

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

IZDAJE I STAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠICA 1.

ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

SEPTEMBAR 1969.